Història de l'Educació

2a part: del s. V d.C al s. XVIII

Edat Mitjana

Batalla de Vouillé entre francs i Visigots (507). Imatge en un manuscrit del s. XIV de la Nationale bibliotheek van Nederland

http://cuadrocomparativo.org/cuadros-sinopticos-sobre-la-edad-media-cuadros-comparativos/

Edat Mitjana (s. V. al s. XV)

Alta Edat Mitjana (s. V a XI)

a) Abans de Carlemany
b) Carlemany (Renaixement Carolingi)
c) Període feudal

Baixa Edat Mitjana (s. XII a XV)

a) El període urbà
b) El període universitari
c) La disgregació

http://cursa.ihmc.us/rid=1KNMPXB10-163BMVJ-1BVQ/Cmap%20La%20Edad%20Media.cmap?rid=1KNMPXB10-163BMVJ-1BVQ&partName=htmljpeg

Creado por:
Anna Pintó Moreno
UNIR
Tecnologías de la información y la comunicación aplicadas a la Educación

LA EDAD MEDIA

se desarrollaron → 2 tipos de arte

empieza con → La caída del Imperio Romano al 476 dC

y finaliza con →
El descubrimiento de América al 1492 dC

surge una → Sociedad Feudal

dividida en → Estamentos/ Clases sociales

que son → privilegiados

- El Rey → máxima autoridad
- Señores feudales Nobleza Guerreros → que vivían en castillos
- Clero → vivían en Monasterios

que son → No privilegiados

- Campesinos → Trabajan la tierra de los nobles. Vivían de manera muy pobre.
- Artesanos → Vivían y trabajaban a la ciudad
- Mercaderes → Dedicados al comercio. Eran más ricos.

los musulmanes invadieron → gran parte de la Península Ibérica

y fundaron → Al-Ándalus

durante éste período → los condados catalanes se independizan

y con el tiempo → Los estados catalanes y el reino de Aragón forman la corona catalanoaragonesa

que ocuparon parte del Mediterráneo → durante los siglos XIII, XIV y XV

¿Quieres saber un poco más?

COMPRUEBA TUS CONOCIMIENTOS

Esquema Alta Edat Mitjana (s. V. al XI)

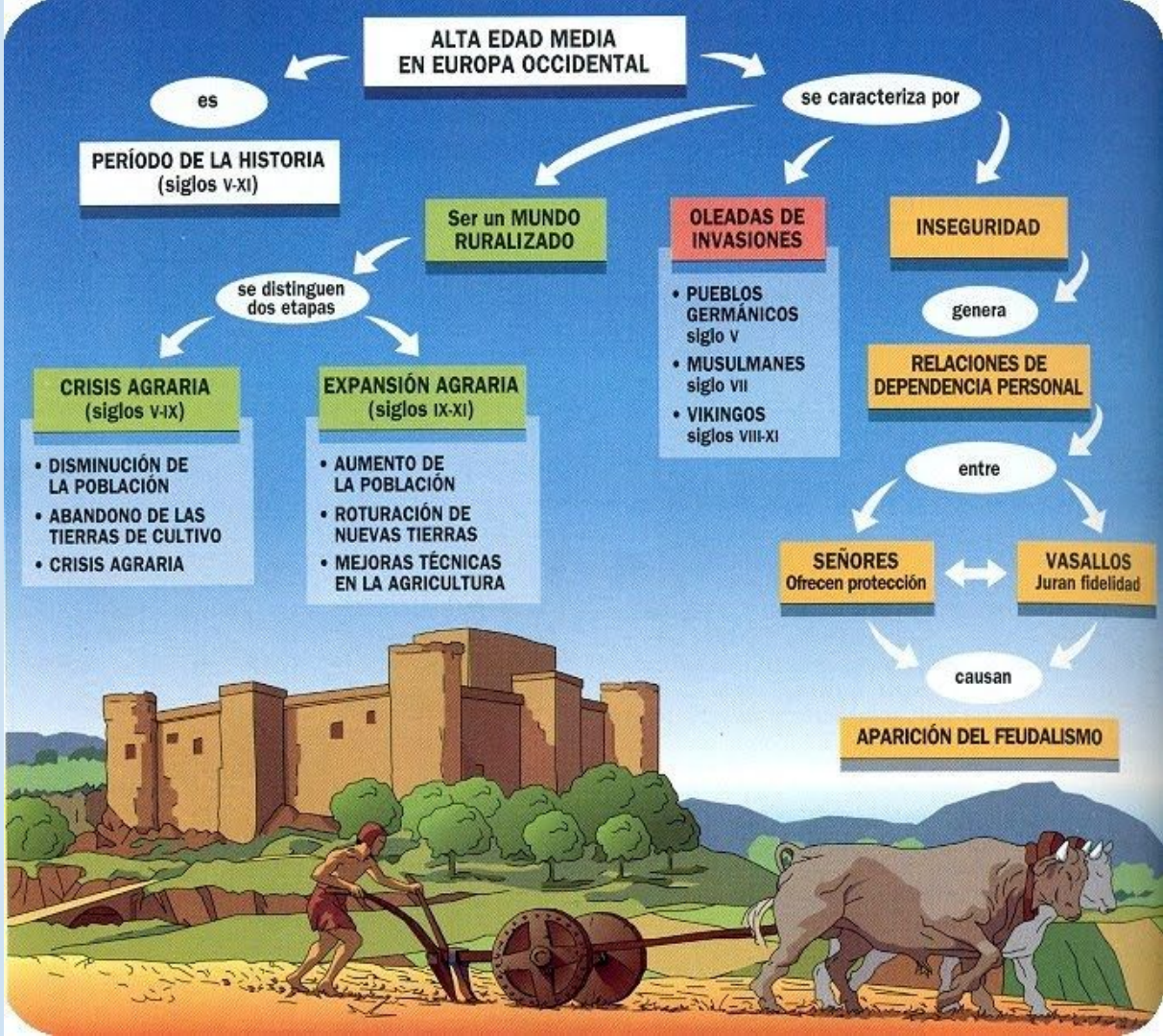

http://static2.sobrehistoria.com/wp-content/uploads/2012/09/esquema-alta-edad-media.jpg

Baixa Edat Mitjana (s. XII al XV)

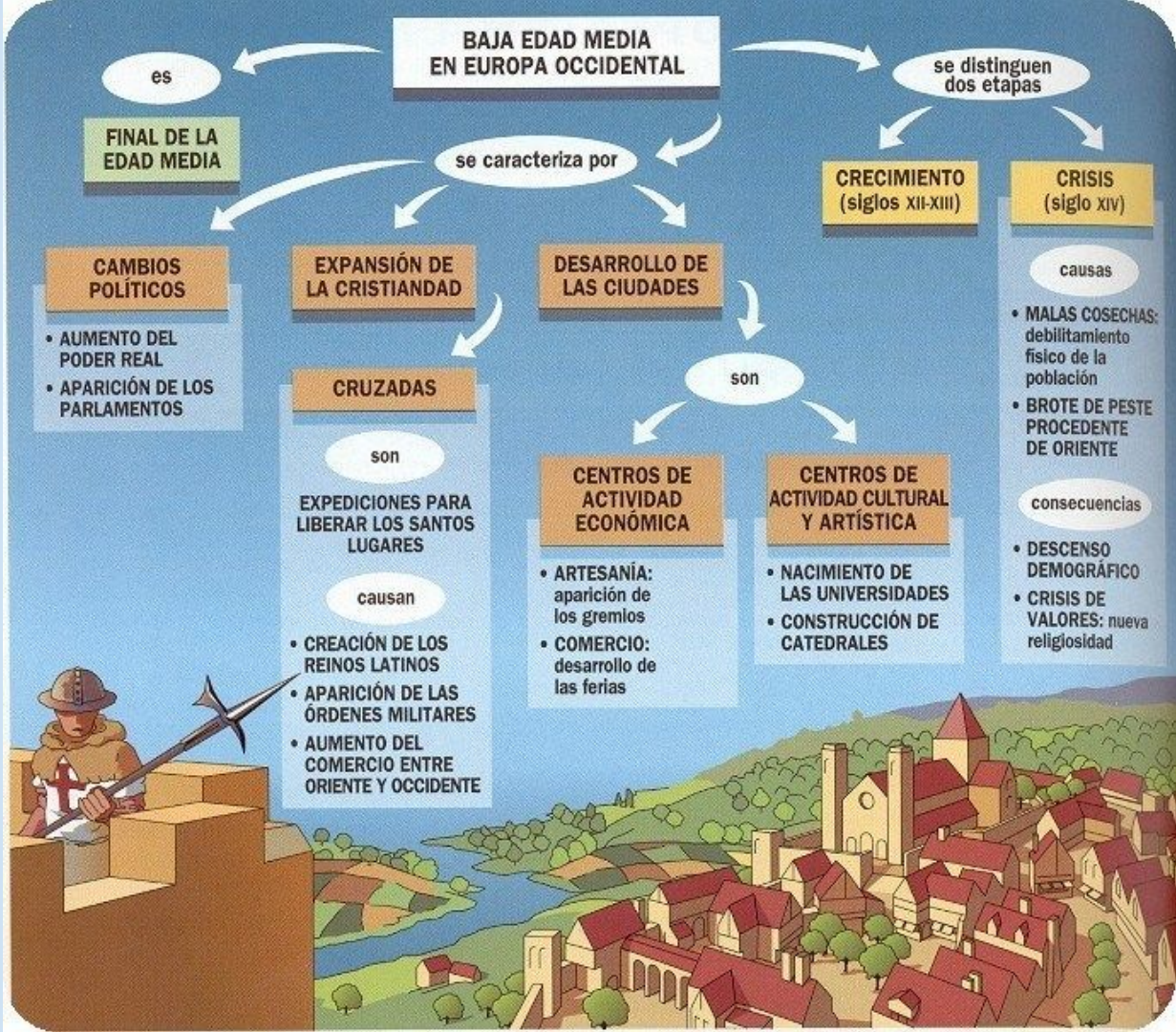

http://static1.sobrehistoria.com/wp-content/uploads/2012/09/esquema-baja-edad-media.jpg

Introducció

Alta Edat Mitjana…

a) Abans de Carlemany (748-814 dC)

Abans de Carlemany

L'**expansió romana fa obrir noves escoles** als territoris conquerits

Ensenyança de **retòrica** (objectiu de l'educació romana).

Hi ha una **ensenyança intel·lectual i moral**

…….

Al 476 cau l'imperi romà d'Occident i es considera l'inici de l'Edat Mitjana

Al 1453 cau l'imperi romà d'Orient i es considera el final de l'Edat Mitjana

Els inicis...

El pas de l'Edat Antiga a l'Edat Mitjana és gradual. Van apareixent canvis:

-En **economia**: Es passa d'un model esclavista al *model feudal*

-La **societat**: Desapareix la ciutadania romana i apareixent els *estaments medievals*

-En **política**: Hi ha una dispersió de les estructures centralitzades romanes i *es dispersa el poder entre els pobles bàrbars* (germànics)

-En **ideologia i cultura**: La cultura clàssica se substitueix pel *teocentrisme cristià o musulmà*

Així, al s. **IX-XI el feudalisme és el model principal**

Adaptat de: http://sobrehistoria.com/la-edad-media/

Així...

L'economia fundada en el treball de l'esclau implica el seu desmembrament

Els **pobles conquerits deixen de subministrar esclaus i riqueses** a mesura que passa el temps… això implicava un augment dels impostos cada cop major a la població…. creix la misèria…

L'explotació de grans dominis -latifundis- per un gran exèrcit **d'esclaus ja no produeix beneficis.**

Només funcionava el model del petit agricultor… l'esclau deixa de produïr més del que costa mantenir-lo… per tant, desapareix com a sistema d'explotació a gran escala

Al final del món antic així...

Les **grans extensions** de terreny estaven subdividides en parcel·les que **diferents homes treballaven i a la vegada pagaven** per aquest ús (colons lliures). No eren esclaus, però tampoc completament lliures.

És l'inici d'un **NOU RÈGIM ECONÒMIC: servents i vilatans**

Els **vilatans no es venien com els esclaus**… ells "**s'oferien**" a un propietari que tingués terres…. és el **règim feudal**… s'estableix un vasallatge (no són tan lliures…)

El servent no era lliure (descendent dels antics esclaus)

El senyor feudal tenia les terres, els instruments (ex.: tenir molins era important)

Avantatge per al senyor feudal d'aquest model...

Els servents no implicaven cap despesa per al senyor feudal

El **vasall treballava, i feia treballa**r… se subcontractava inclús el treball!

Un vasall podia tenir gent treballant

Els servents eren els principals treballadors de la terra

Amb el feudalisme...

Hi ha tres estaments socials:

-Nobles / guerrers

-religiosos

-treballadors

A diferència de Grècia i Roma...., durant el feudalisme… **la classe religiosa esdevé independent**, a més de tenir molt poder

Cristianisme… inicialment estava a favor del poble… a poc a poc va donant suport a les classes altes!

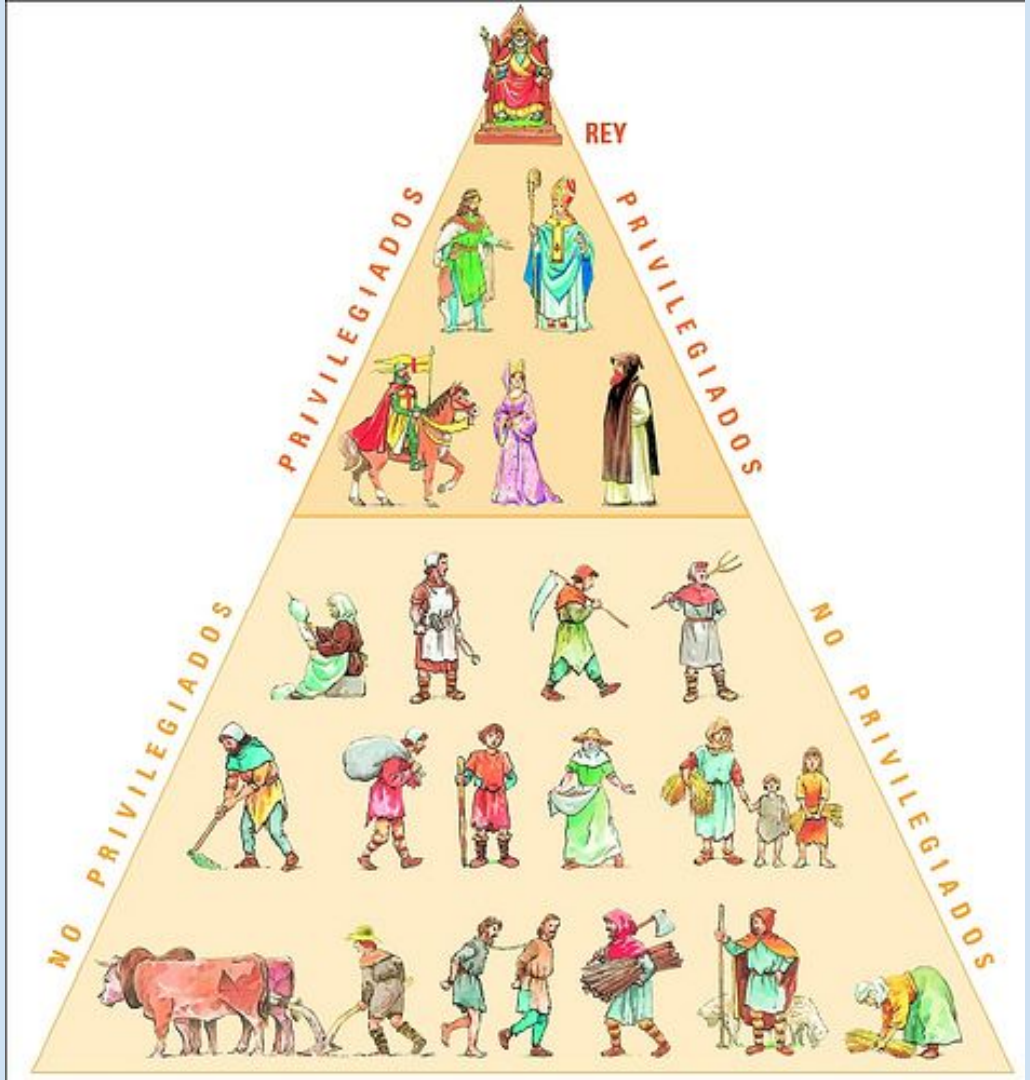

http://cmapspublic2.ihmc.us/rid=1KNMPV36T-1RC0XXR-1BSY/sociedad_estamental_piramide.jpg

http://e-ducativa.catedu.es/44700165/aula/archivos/repositorio/3750/3886/html/piramide_feudal_big.jpg

El poder de l'església

L'església va anar oferint diners -hipoteques- a canvi d'interessos i amb terrenys com a fiança… a poc a poc acaba tenint el control de l'economia feudal

Als inicis s. VIII els monestirs ja eren les entitats més significatives de comerç i indústria!

Els monestirs, per tant...

Van ser durant l'Edat Mitjana poderoses institucions bancàries de crèdit rural

Cal distingir: economia monàstica (monestirs) i l'economia feudal

Economia feudal: Treballaven pel senyor feudal -explotava-

Economia monàstica: Tenia una organització del treball amb regles precises de disciplina, era "**racional**", per això tingué tant d'èxit i cada cop més riqueses

Inicis del pensament pedagògic a l'EM. Sant Agustí (354-430)

El pensament pedagògic de l'Edat Mitjana té el seu punt de partida en Sant Agustí

Sant Agustí **es basa en la filosofia grega per a la comprensió de la fe cristiana**.

Proposa un **humanisme cristià**, en el qual **tota la veritat és d'origen diví**.

Valora les 7 arts liberals:

A) relacionades amb l'eloqüència: gramàtica, dialèctica, retòrica (*trivium*)

B) relacionades amb les matemàtiques: aritmètica, geometria, astronomia, música (*quatrivium*)

Aquestes disciplines **seran el currículum de les escoles catedralístiques, monàstiques i les primeres universitats**

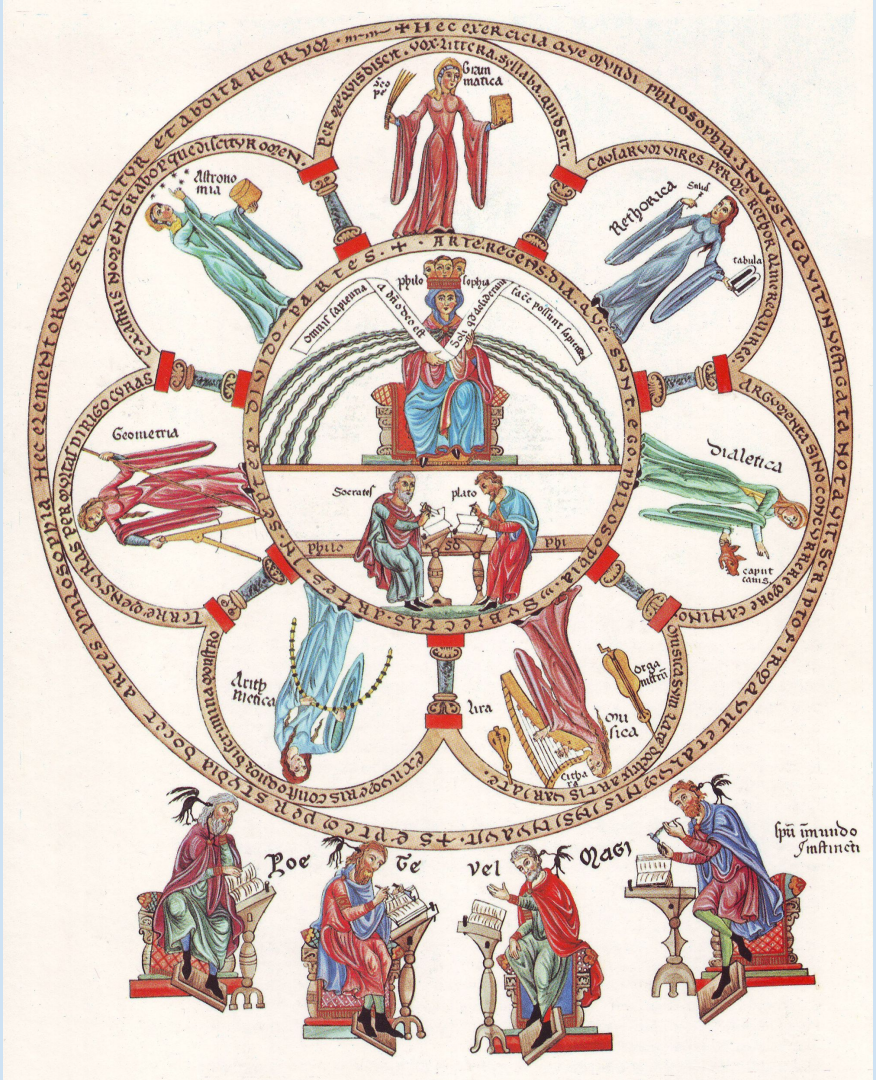

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/49/Hortus_Deliciarum%2C_Die_Philosophie_mit_den_sieben_freien_K%C3%BCnsten.JPG

Més info:
http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/la-cultura-visual-de-la-magia-en-la-epoca-de-alfonso-x/html/681f5e0a-72e7-4704-9341-c1eebadb3681_9.html

Per tant, Sant Agustí

Proposa un nou programa escolar centrat en Déu + saber de les arts liberals

Sant Agustí **crea escoles** per formar sacerdots

Sant Agustí, pensant en la vida comunitària als monestirs crea la Regla agustina

Consulta la Regla de Sant Agustí -indexat-

Consulta la Regla de Sant Agustí d'Hipona -pdf-

Juntament amb Sant Agustí… Sant Benet:

Apareix l'escola claustral de Sant Benet de Núrsia (480-547 dC).

Miles d'homes i dones ingressen a la vida claustral dels monestirs, assegurant així la **seguretat física i moral** (hi ha perills al món exterior, **inseguretat econòmica**, idees de pecat terrenals de Sant Agustí, creences de la fi del món...).

Aquest internament ha de permetre a més guanyar-se el cel.

Elabora la **Regla de Sant Benet** i els monestirs la segueixen. L'abat és la figura principal del monestir… es promou la lectura espiritual, es prohibeix l'oci, cal castigar els nens si cal...

Sant Benet

I així **Sant Benet esdevé un dels pedagogs més importants de l'Edat Mitjana**

-**Cal respectar la Regla i també fer cas a l'Abat**, la figura més important (serà pare, educador, mestre…)

-Es creen **molts monestirs arreu d'Europa** amb aquest ideal

-Els enciclopedistes (Boecio, Casiodoro, Isidoro de Sevilla…) fan i copien **manuscrits**

-Es formen **biblioteques**

-**Però** tot aquest **tancament**, aïllat de l'exterior va ser la causa del r**etard en l'educació i sabers externs**, i en definitiva, en el desenvolupament de la **ciència**

Regla de Sant Benet

Temes que tracta… 73

Activitat 20: A partir de 3 continguts proposats a la Regla de Sant Benet, relaciona la seva similitud, o no, amb l'educació actual. Busca també 3 continguts desfaçats a dia d'avui.

Fes una taula en la qual es relacioni el tractament a l'educació actual i en la idea de la Regla.

Previ: Intenta endevinar la Regla de Sant Benet dels aspectes següents...

Regla de Sant Benet

A) CÓMO HAN DE SER CORREGIDOS LOS NIÑOS EN SU MENOR EDAD (cap. 30)
B) CÓMO HAN DE DORMIR LOS MONJES (cap. 22)
C) SI EL MONJE DEBE RECIBIR CARTAS U OTRAS COSAS (cap. 54)
D) LOS QUE SE EQUIVOCAN EN EL ORATORIO -diferenciar: adults i nens- (cap. 45)
E) DEFENSAR A UN ALTRE (cap. 69)
F) EL SILENCIO (cap. 6)

Carlemany (768-814 dC)

Estàtua de Carlemany al Museu Històric de Frankfurt

https://amascrav.files.wordpress.com/2013/12/imperio-carolingio.jpg

Carlemany s. VIII-IX

Previ**: La situació general és d'inseguretat,** la gent es tanca als monestirs per tenir tranqui·litat, expansió musulmana i temps de guerra…

Això implicà una regressió econòmica… i els qui tenien la terra, tenien el poder… és a dir els monestirs.

Els monestirs tenien cada cop més poder

A més, **aquest reclutament intern va fer que els clergues es tornessin bàrbars, incults**… (tot i això encara s'aprendrà llatí… per complir amb els deures cristians)

CARLEMANY:

Té unes **creences cristianes** molt interioritzades i fortes

Ell mateix **es considera un enviat de Déu**.

Creu que l'Estat ha de regenerar-se

Vol fer així una **renovació** (renovatio)

Per a fer aquesta renovatio… (Renaixement simbòlic)

Cal:

a) Assegurar l'estabilitat del regne (Carlemany farà guerres, tractats, matrimonis…)
b) Reforma del govern: Uneix i organitza lleis
c) Reorganitza la distribució de terres
d) S'envolta de tot un conjunt de pensadors

AIXÒ ÉS EL QUE FA CARLEMANY!

Aquest pensadors i intel·lectuals...

Passen a formar part de la Cort de Carlemany

Alguns **es faran càrrec d'escoles**, tant a dins com a fora la Cort. Principalment, són per a rics, però també dona a vegades cabuda a la classe mitja i baixa.

L'escola palatina (del Palau), tenia un **nivell molt baix** i posa **Alcuí de York** a càrrec (inicia només ensenyant a llegir i escriure, pel baix nivell… a poc a poc... introdueix arts liberals + teologia)

La religió s'anirà convertint un assumpte d'Estat i s'estendrà per tots els pobles. Per tant s'expandirà un moviment educatiu religiós.

El Renaixement carolingi es caracteritzarà per:

a) És **només per a clergues** (principalment). Tot i que Carlemany ho volgué expandir a tothom, l'aristocràcia no ho trobava útil, i el poble era analfabet i no comprenia res.
b) La **reforma de l'escriptura**: Millora molt la cal·ligrafia
c) El **poder de la religió** va agafant poder, fins a ser determinant i imposar els seus ideals a la societat
d) El **llatí va ser la llengua per culturitzar** l'església que s'havia barbaritzat
e) El poder de Carlemany implicarà que aquesta **renovació** s'imposi a la gran majoria **d'escoles catedralístiques i monàstiques** (apareix una reforma integral dels clergues)
f) El **Renaixement carolingi és eclesiàstic i cristià** (diferent del Renaixement laic del s. XVI)

Un aspecte a destacar és que…

Aquest Renaixement carolingi va permetre salvar gran part del pensament antic, a partir de còpies manuscrites.

Decisions que pren Carlemany

Per millorar la cultura… (ex: cartes que arribaven al monestir tenien faltes, no s'entenien…)

Fa normes en favor de la cultura: ex.: els clergues ignorants havien de deixar el seu càrrec, obliga a interessar-se per la cultura…

De tota manera...

Carlemany tindrà detractors que només voldran estudis per a religiosos -i no per a laics-

A aquest aspecte cal sumar-li les invasions normandes al s. X…

Tot això limita l'educació a alguns monestirs

S'entrarà així en el període feudal… (Debesse, Mialaret, 1973)

Activitat 21: A partir del següent text:

Detalla la societat de l'època (Alta Edat Mitjana… inicis) i l'educació-renovació que proposa Carlemany

Text

“Y que se funden escuelas donde los jóvenes puedan aprender a leer. Corríjanse cuidadosamente los Salmos, los signos gráficos, los cánticos, el calendario y la gramática… en cada monasterio u obispado, así como libros católicos; porque a menudo los hombres desean elevar su preces a Dios como conviene, pero oran mal a causa de los malos libros. Y no se permita que simples muchachos los depraven al leer o escribir. Si han de copiarse el Evangelio, el Salterio o el Misal, encárguese de este trabajo a hombres de edad madura, y háganlo ésos con el mayor cuidado” (extret de Bowen, 1986, 40)

La conservació de manuscrits

Des dels diversos monestirs, a tot Europa es van anar copiant manuscrits.

S'agafa la cal·ligrafia anomenada "**minúscula carolíngia**" (s. VIII-XII) -es volia que fos universal i llegible-.

Abans (com a Roma) tot eren majúscules i sense espais

[L'escriptura al final caigué en desús però després al s. XV amb l'Humanisme es recupera]

Seria el que avui anomenem minúscula en cursiva

Ampliació: Minúscula carolíngia1

Ampliació: Minúscula carolíngia2

Lletra romana...

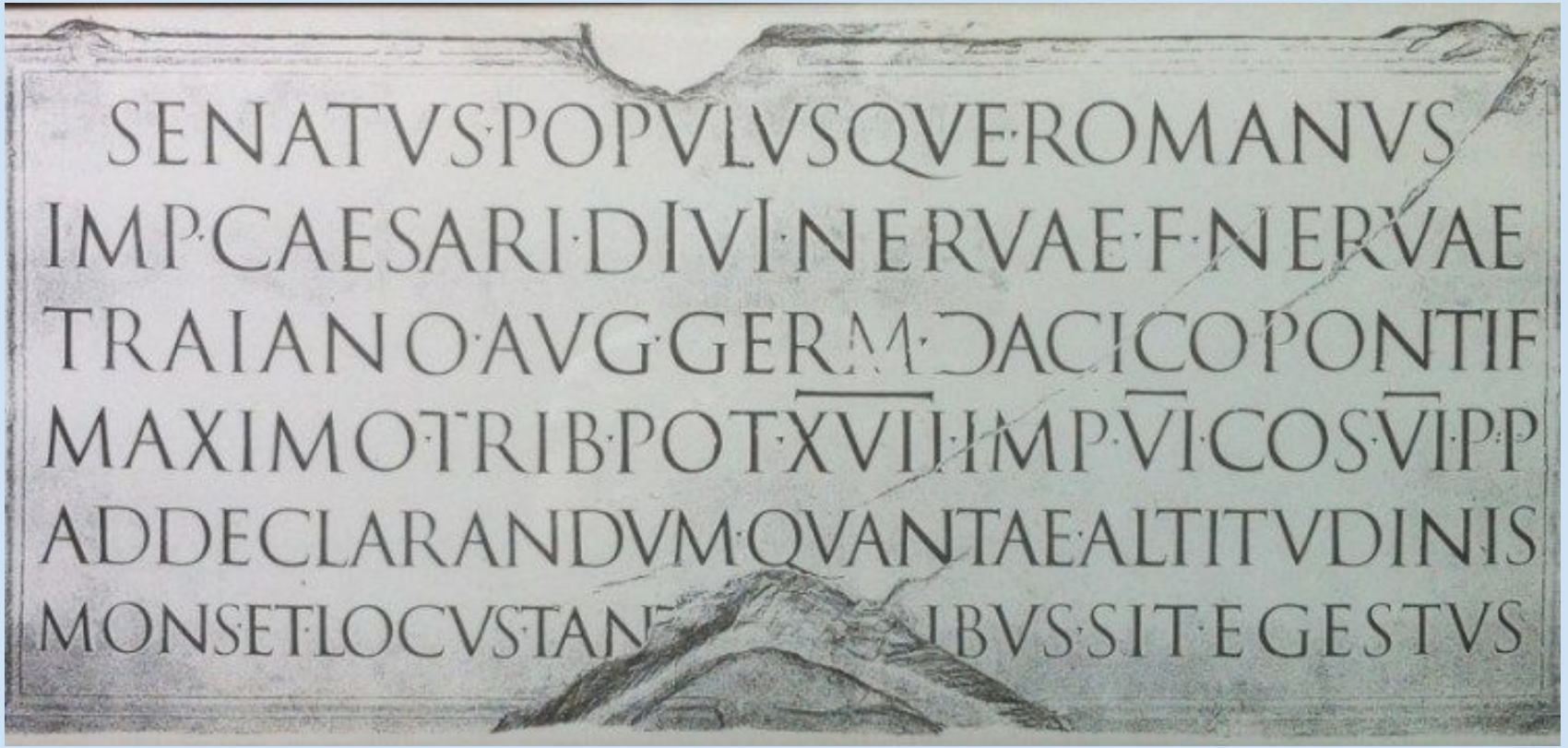

http://www.anfrix.com/2007/11/el-turbulento-y-casual-origen-de-la-letra-minuscula/

Minúscula carolina...

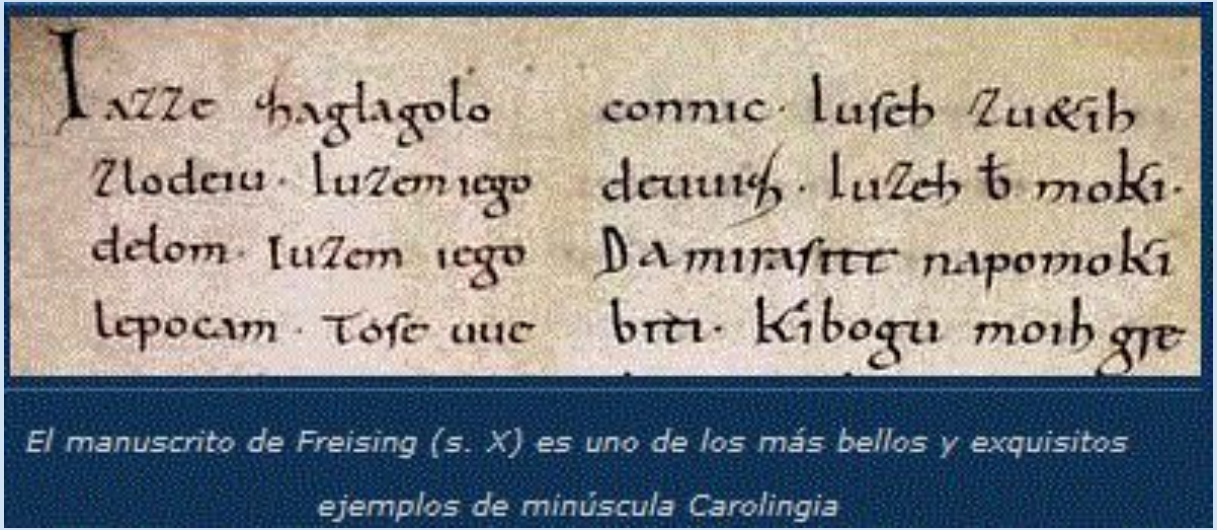

El manuscrito de Freising (s. X) es uno de los más bellos y exquisitos ejemplos de minúscula Carolingia

https://anabelvedruna.wordpress.com/category/curiosidades/nacimiento-de-la-letra-minuscula/

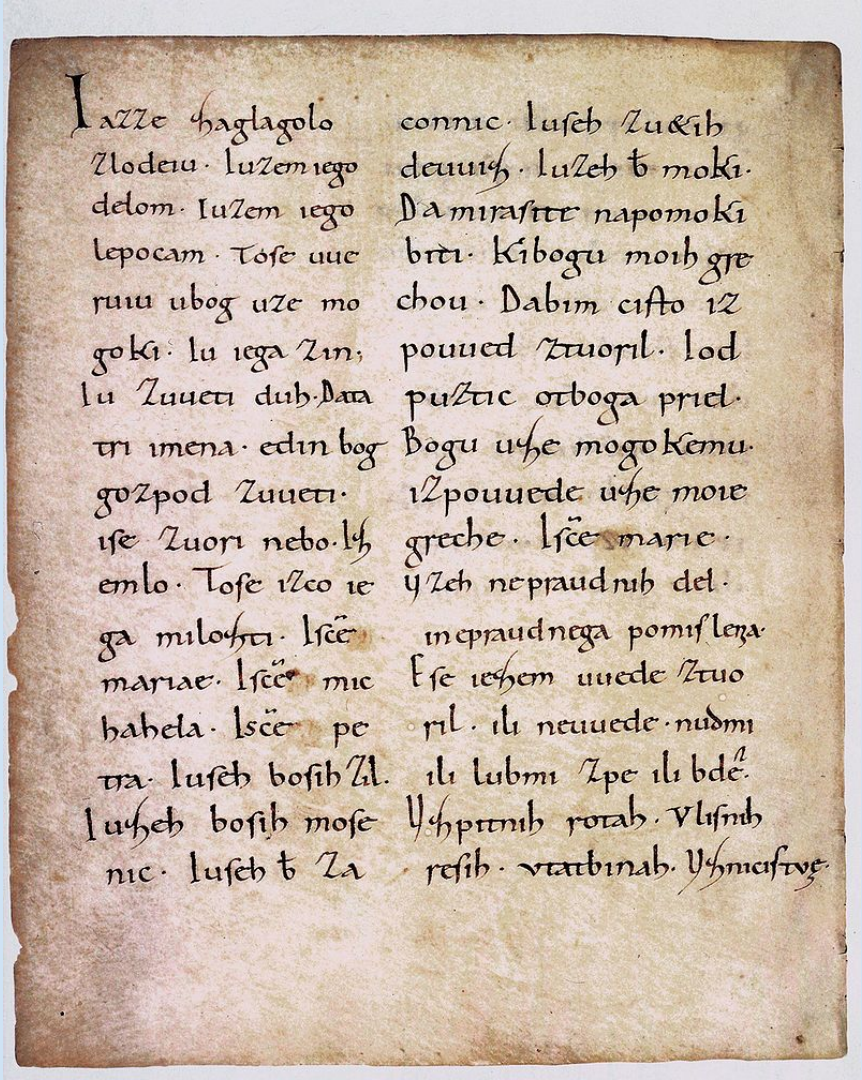

Iazze haglagolo
zlodeiu · luzem iego
delom · Iuzem iego
lepocam · Tose uue
ruiu ubog uze mo
goki · lu iega zin;
lu zuueti duh · Data
tri imena · edin bog
gozpod zuueti ·
ise zuori nebo · Ih
emlo · Tose izco ie
ga milohti · Isce
mariae · Isce mic
hahela · Isce pe
tra · luseh bosih zil ·
luheh bosih mose
nic · luseh b za
connic · luseh zu&ih
deuuih · luzeh b moki ·
Da mirasite napomoki
biti · Kibogu moih gre
chou · Dabim cisto iz
pouued ztuoril · lod
puztic otboga priel ·
Bogu uhe mogokemu ·
izpouuede uhe moie
greche · Isce marie ·
yzeh nepraudnih del ·
inepraudnega pomis leza ·
Ese iehem uuede ztuo
ril · ili neuuede · nudmi
ili lubmi zpe ili bde ·
Yhpitnih rotah · Vlisnih
resih · vtatbinah · Yhnicistve

https://ca.wikipedia.org/wiki/Escriptura_carol%C3%ADngia#/media/File:Freising_manuscript.jpg

http://www.cabovolo.com/2009/09/la-minuscula-carolingia-una-letra-para.html

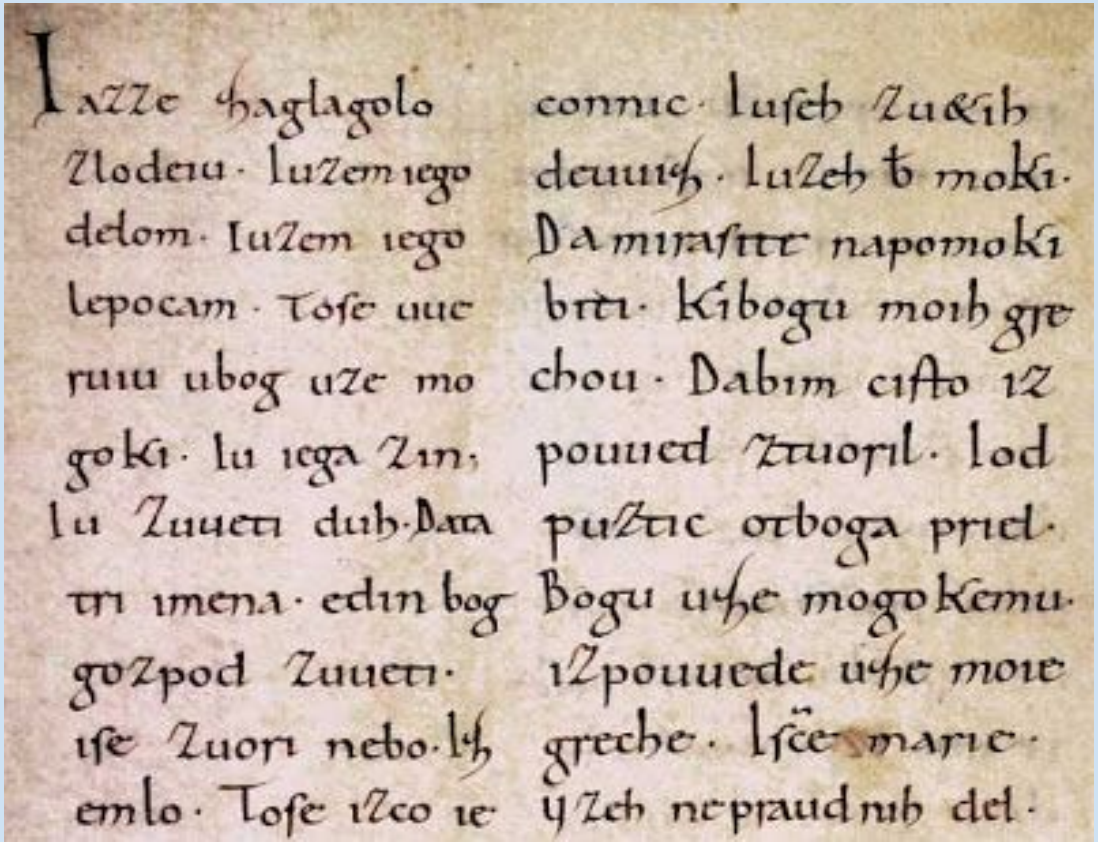

De tota manera, l'aparició del **llatí vulgar** (inici del dialectes regionals) i el **desconeixement del llatí culte**… va comportar una **gran dificultat en entendre els textos** entre els diversos erudits de les diferents zones d'Europa.

(Per aquests motius Carlemany crea escoles i unifica currículums. Alcuí establí els continguts que es treballaven: trivium i quatrivium, en una idea agustiniana)

Vídeo: Com fer escriptura carolíngia

Cal·ligrafies del Renaixement, provinents de la carolíngia

Ampliació escriptura carolíngia

Evolució de la minúscula carolíngia

Aquesta escriptura prendrà així diverses variants en els diferents territoris…

Amb el Renaixement es recupera i es fan encara més variacions per tot Europa

Activitat 22:

Escriure (1r individual, després mireu com ho heu escrit):

Carlemany va ser un gran emperador que va protegir la cultura i creà la minúscula carolíngia

http://2.bp.blogspot.com/-FGFdvnvkWxg/VmV9GC-zn-I/AAAAAAAAAQs/1qODGG9cA_k/s1600/09a_uncial.jpg

El poder que agafen els monestirs...

Fa que siguin aquests monestirs les PRIMERES ESCOLES medievals!

Aquestes ESCOLES MONÀSTIQUES eren de 2 categories:

A) Per als **futurs monjos** i es feia educació religiosa
B) **Instrucció del poble** (escoles monàstiques com a tal): No s'ensenyava a llegir ni a escriure… l'objectiu era donar a conèixer a camperols les doctrines cristianes i mantenir-les dòcils.

Amb les escoles externes es pretenia imitar l'educació romana per a la ciutadania.

A l'Edat Mitjana… per poder estudiar… escoles externes

L'única forma era ingressant a un monestir!

Foren així els **monestirs les úniques universitats i les úniques cases editores** (de l'aristocràcia)

Les escoles per als qui es dedicarien a la vida monàstica anaven acompanyades, d'escoles externes (situades fora del convent), per a nobles que volien estudiar (eren internats!)

Escoles externes produïen: juristes doctes, secretaris pràctics i hàbils (que poguessin aconsellar a emperadors) (Ponce, 2005, 90)

L’educació… poc valorada

El senyor feudal volia obtenir riqueses… no valorava la instrucció ni la cultura

El noble, tot i que sovint sap llegir, veu l’escriptura com a cosa de dones

Els escacs, el vers, com l’equitació, l’arc i la caça apareixen en aquest model

La societat feudal després de Carlemany. Característiques

L'estabilitat de la societat que va aconseguir Carlemany **va durar ben poc**.

Els nous governants promoveren noves guerres

La **falta de comunicació i cohesió social** fa que tampoc hi hagi **cap moviment cultural**.

Només els monestirs, catedrals, esglésies, i algunes corts i castells tenen en compte la cultura.

Les activitats literàries s'identifiquen amb l'església

(extret Bowen, 1986)

La societat feudal després de Carlemany. Característiques

Als nobles no els interessa el saber acadèmic

Els laics eren analfabets

Per tot això…….

Apareixen **nous models socials**

L'ideal aristocràtic s'associa ara al cavaller d'armes i al seu entrenament militar (no es té en compte per tant, cap aspecte cultural).

Sorgeix així: **L'IDEAL CAVALLERESC**

La cavalleria i l’ideal cavalleresc

L’objectiu: arribar a poder ser cavaller, els quals formaven part de la noblesa.

Qualsevol acció militar la duien a terme els cavallers

Etapes de l’educació del noble fins a ser cavaller

El jove noble: estava en poder de la mare fins als 7 anys

Més endavant **es convertia en patge**, al servei d’algun senyor amic / parent

Als 14 anys es convertia en **escuder**, acompanyant al cavaller a la guerra, tornejos, caça

Cap als 20 anys era nomenat cavaller

L’ideal cavalleresc

Calia adquirir destresa en:

Dominar el cavall

Dominar la llança

Dominar l’espasa

Carlemany ja va educar els seus fills així… (Bowen, 1986, 56)

La formació en l'art de la cavalleria acabava amb una **cerimònia**:

El noi cap als 20 anys era armat cavaller de la Cort

Es tocava amb l'espasa al jove als dos costats de l'espatlla, símbol d'admetre el jove com a cavaller, dins el conjunt dels altres cavallers del regne (de la Cort)

Text: Tirant lo Blanc és armat cavaller...

L’ideal de cavaller evoluciona...

Es va fent més complex

L’església vol intervenir en l’ideal…

Fins al punt que Salisbury ja digué que l’objectiu de cavaller era:

“**Defender la Iglesia**, combatir la infidelidad, venerar el sacerdocio, proteger a los pobres contra el daño injusto, pacificar el país, derramar su sangre por sus hermanos…, dar la vida” (Bowen, 1986, 56) i totes aquestes accions tenien per **funció servir a Déu**

El cavaller...

La cavalleria va ser una idealització de les virtuts guerreres.

El cavaller havia de mostrar **fidelitat al senyor**, era l'aspecte més significatiu del cavaller.

El **torneig** era la principal **preparació per a la guerra**

El **noble només tenia en compte la guerra**, era el seu negoci…

El **cavaller era investit per l'església** -brau i lleial, defensor de peregrins, vídues i òrfes-

El cavaller no tenia miraments per assaltar dominis, saquejar, robar… i fer presoners d'importància per poder demanar un rescat.

El cavaller (2)

Inicialment els tornejos eren operacions lucratives i no és fins a la decadència que es tornen activitats simplement d'oci

La **presó** no era un lloc de càstig, simplement era un **lloc on guardar els segrestats**.

La **relació del cavaller i el noble, de fidelitat… finalitzava quan convenia**

La cavalleria… i l'amor...

L'**amor cortesà** (de la Cort) es relacionarà amb la cavalleria

Apareix un **ideal de veneració i protecció a la dona noble** (inclús s'exagerà en excés en determinades zones). Es veu en els tornejos

Les **nenes / joves** (dones)... tot i que en algun cas reben algun tipus d'instrucció dins els convents, en general **l'única formació que reben és la pròpia de la mestressa de casa** (filar, teixir… i totes les tasques femenines)

Per equilibrar aquesta submissió… es venerava la dona.

Fins els s. XIII i XIV encara funciona tot aquest ideal (tot i que ja a la part final disminueixen aquestes idees

El codi de cavalleria … i la dona...

S’exagera el **romanticisme de l’amor cortesà, seguint el codi de cavalleria**

Quan no hi havia guerres, es feien **tornejos** cada cop més nombrosos.

Als **llibres de cavalleries o romanços**, molts poemes estan dirigits a ser **recitats** davant del cavaller a les seves hores d’esbarjo, per tal de **recordar el codi de cavalleria.**

Les gestes del rei Artur en són exemples (ex.: Tristà i Isolda, Lancelot…)

Activitat

El Palio de Siena

https://docs.google.com/presentation/d/1jiGRwrDXZtrP8iLZiY_G3WDaptmnquxkJ7yvtqDkmBo/edit#slide=id.p

Altres exemples de la cavalleria i els ideals cavallerescos ...

Exposició Universal de 1929 (Barcelona)

Exposición Internacional de Barcelona

Domingo 27 a las 3 y media de la tarde

Torneo a la antigua usanza en el Estadio

GRANDIOSO ESPECTACULO

Reproducción exacta de las célebres **JUSTAS DE HONOR,** con **sus caballeros,** dispuestos en cuadrilla, **mantenedores, jueces, aventureros y pajes,** luciendo ricas armaduras y escudos diversos en color, y montados en corceles españoles.

En este **TORNEO** tomarán parte **150 caballeros** y **125 escuderos** y será presidido por **Damas de Honor.**

En el **ESTADIO** se levantarán los mástiles de los que colgarán banderas, pendoncillos y demás insignias propias de los torneos.

Será la fiesta más deslumbrante y la de mayor aparato de todas las celebradas hasta la fecha en el recinto del Certamen.

Domingo, 3 de noviembre, a las tres de la tarde

Torneo a la Antigua Usanza

EN EL ESTADIO

Grandioso espectáculo

Reproducción fidelísima de las célebres Justas de Honor, con sus damas de honor, caballeros, dispuestos en cuadrilla; jueces, padrinos de caballeros mantenedores, caballeros mantenedores, padrinos de los aventureros, caballeros, aventureros, escuderos de los caballeros mantenedores, gentileshombres de los mantenedores, escuderos y pajes de los aventureros y reyes de armas. Tomarán parte en la fiesta los regimientos de Caballería de Santiago, Numancia y Montesa; el regimiento de Artillería de montaña y el cuarto ligero de Artillería. Prestarán asimismo su concurso los regimientos de Infantería de Jaén, Badajoz, Vergara y Alcántara, y el batallón de Cazadores.

En el Torneo, cuyo desarrollo producirá la intensa emoción de los más apasionantes deportes, tomarán parte 150 caballeros y 125 escuderos.

El imponente cortejo hará su entrada a la "Liza" del Estadio al son de los pífanos, clarines y atambores.

Será la fiesta cumbre de todas las celebradas en el recinto del Certamen.

Los señores que desempeñan en el Torneo los cargos de jueces, padrinos de caballeros, mantenedores, caballeros mantenedores, padrinos de aventureros, caballeros aventureros, escuderos, gentileshombres, pajes y reyes armas, toman parte en la fiesta desinteresadamente, en muestra de consideración y homenaje a la ciudad de Barcelona y a su Exposición.

—A juzgar por los preparativos, **el Torneo** proyectado en el Estadio, alcanzará un prestigio comparable al que, en su tiempo, lograron tan celebradas **Justas Caballerescas.**

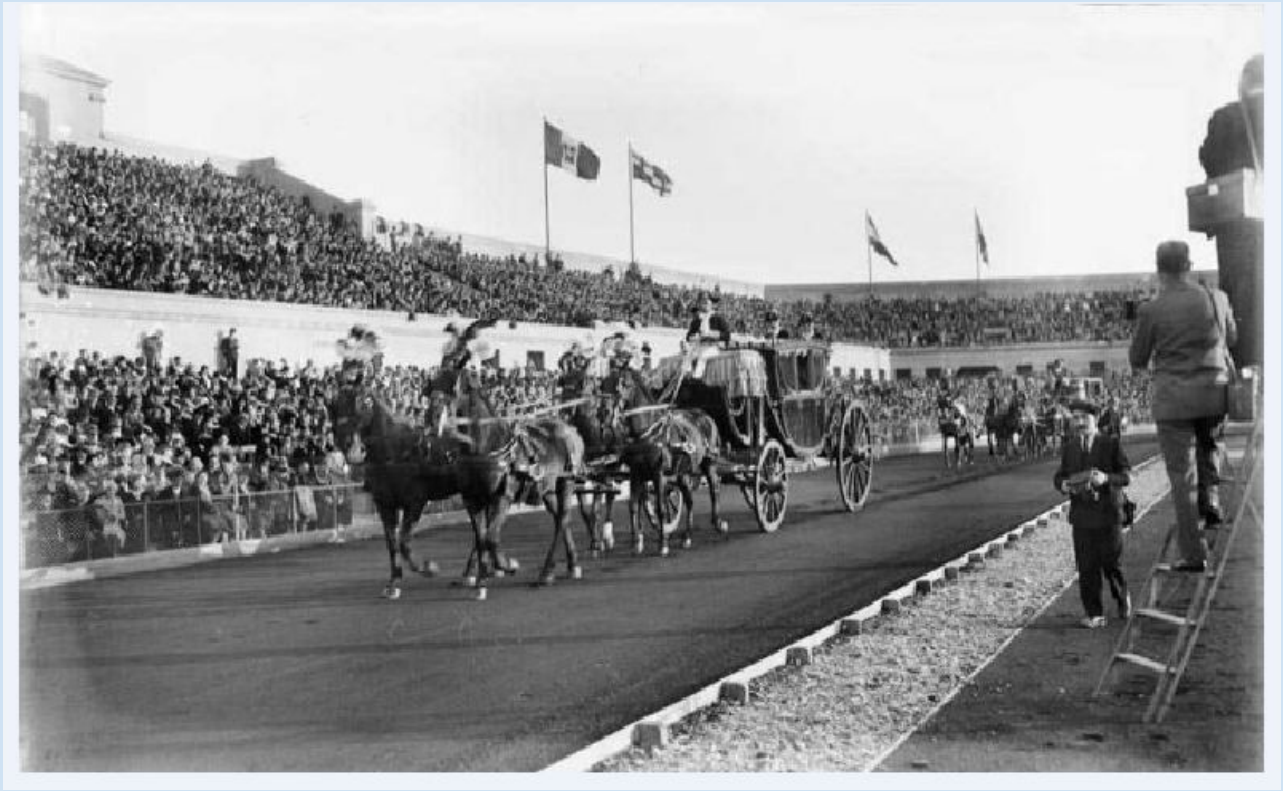

EL TORNEO A LA ANTIGUA USANZA

El domingo se celebró en el Estadio de Montjuich el Torneo a la Antigua Usanza, organizado por el Comité ejecutivo de la Exposición. Con dicho festival se pretendía dar una idea de lo que eran las fiestas caballerescas del siglo XVI, y a este efecto se procuró seguir en lo posible la crónica del Torneo celebrado en Barcelona en 1585, ante el Rey Don Felipe II.

El festejo había despertado en Barcelona una expectación extraordinaria, que se tradujo en el Estadio en un lleno imponente. El encanto poético de estas fiestas que las tradiciones y las leyendas pintan y ensarzan con los más vivos tonos y la noticia, por todos propalada, de que se había hecho un verdadero derroche en la confección de trajes, arreos y armas antiguas fué incentivo más que sobrado para que todo el mundo esperase el desarrollo de la fiesta con una visísima curiosidad.

A las tres de la tarde, hora anunciada para dar comienzo al festejo, el Estadio estaba ya abarrotado. A dicha hora llegó la infanta doña Isabel, la cual pasó acompañada de las autoridades y Comité de la Exposición a ocupar un palco de la espaciosa tribuna, que estaba bellamente adornado.

Iniciaron el desfile cuatro heraldos a caballo, trompeteros, pífanos y atabaleros, precediendo a éstos artísticas carrozas, en la segunda de las cuales, que pertenece a la Casa Real, iban las damas de honor, que, como es sabido, eran representadas por las señoritas María Teresa Milans del Bosch, Emilia Barrera y Campos, María del Carmen de Foronda y Consuelo Romeu.

Las carrozas iban conducidas por palafreneros y seguidas de caballeros, pajes y escuderos, todos a caballo y vestidos riquísimamente.

Descendieron las damas, pasando a ocupar los sitiales que tenían destinados en el campo de la liza, y seguidamente, previa la venia de las damas, hicieron su aparición los caballeros mantenedores, precedidos también por atabaleros y pífanos y seguidos de escuderos y pajes.

A continuación salieron las «invenciones», consistentes en tres bellas carrozas con alegorías mitológicas, tiradas por caballos, enjaezados con gran lujo.

Por último pisaron el campo de lucha los caballeros aventureros, vestidos de punta en blanco, acompañados de sus padrinos y con igual boato y acompañamiento que los mantenedores.

El campo de la liza estaba dividido por una valla que lo cruzaba en sentido diagonal. En un lado se situaron los mantenedores y en el opuesto los aventureros con sus padrinos.

El «farautе» dió lectura a las condiciones del Torneo y seguidamente comenzaron las «justas», rompiendo los aventureros las lanzas reglamentarias con los mantenedores. Terminadas las «justas» tuvo efecto la «folla» o ataque general, en la que los caballeros de ambos bandos simularon un furioso ataque a lucha libre.

Una vez se retiraron damas y caballeros, hubo carreras de sortijas, que por celebrarse cuando ya era noche cerrada no lucieron lo que debían, y que nosotros percibimos deficientemente, por el sitio altísimo desde el que nos vimos obligados a presenciar el festejo.

Por último, los caballeros, pajes montados y escuderos, realizaron una «carrousel», sobre la pista, que estaba iluminada por potentes proyectores, haciendo evoluciones brillantísimas.

siglo XV con los nombres de renombrados campeones como el conde don Manrique, don Lorenzo Viegas, *El Espadero*, don Gonzalo Méndez de Amaya, *El Lidiador*, y el sombrío y temerario Pedro Arias Davila, *El Justador*, soldado en África, colonizador en América y cruel mandatario, a quien se debe la sentencia injusta y despiadada contra el inmenso Vasco Núñez de Balboa, descubridor del *Mar de Sur* y nuncio vidente de las riquezas del Perú.

En estos lances de torneo llevaban los caballeros signos, nombres y divisas de sus damas. Alfonso el *Sabio* opina que es *cosa guisada* que los caballeros tengan amigas y las nombren en las lides *porque les crezcan más los corazones e hayan mayor vergüenza de errar*, y en ocasiones, al acometer una empresa arriesgada, llevaban manifiesta u ocultamente un rizo, un lazo, una manga de vestido, una liga u otro atavío de su dama. En el paso defendido por don Beltrán de la Cueva, el caballero que rompiese tres lanzas se dirigía a un tablero donde habían letras doradas y escogía la inicial del nombre de su dama.

Al par de Castilla, penetró la costumbre de los torneos en Aragón y en tierra catalana. Era muy estimada la Caballería, formando una especie de casta

JUSTADORES ALEMANES.

[Del libro Turnerey, 1840.]

www.todocoleccion.net

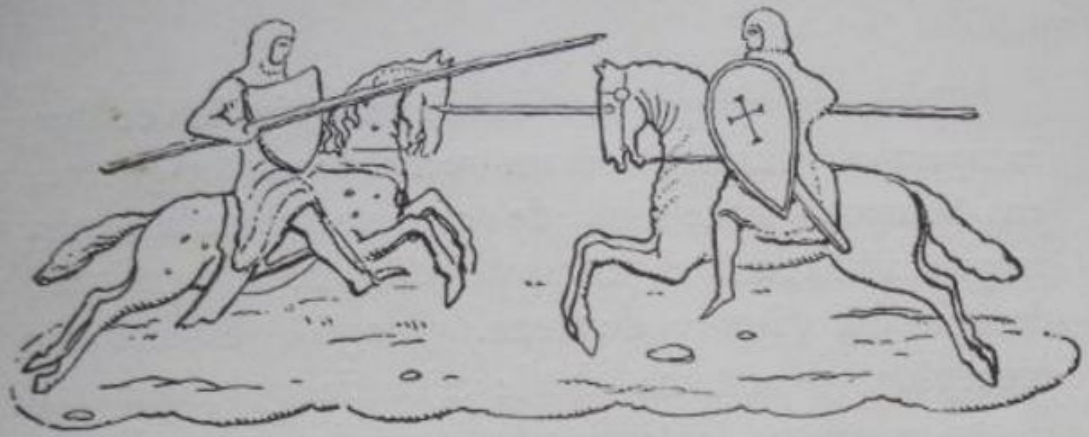

BULLICIO, alegría, sol, oleaje de muchedumbre, estruendo de armas, sonido de clarines anuncian a lo lejos los rumores de la liza. Es la fiesta caballeresca, noble, aristocrática, de las estirpes blasonadas. Fiesta de príncipes y de

Clergues i escrivans: pautes d'educació

Els **clergues** foren els **intermediaris entre la noblesa (inculta) i la cultura**

Els **castells tenien un o més clergues** residents o utilitzaven els serveis d'aquest estament social

El clergue, a més de tenir com a tasca la divulgació de la paraula de Déu, també esdevingué **escrivà** local

Amb el pas del temps cada cop més clergues es dedicaven a aquestes tasques escrivanes.

I El senyor feudal...

Tenia moltes terres separades, fet que implicava fer llargues distàncies si viatjava… amb el perill i despeses que comportava.

Les altes despeses que el senyor feudal gastava (armes, viatges…) va fer que anés eliminant els seus privilegis…

Sorgirà una **NOVA CLASSE** als seus dominis que exigia llibertat.

Baixa Edat Mitjana...

S. XII a s.XV

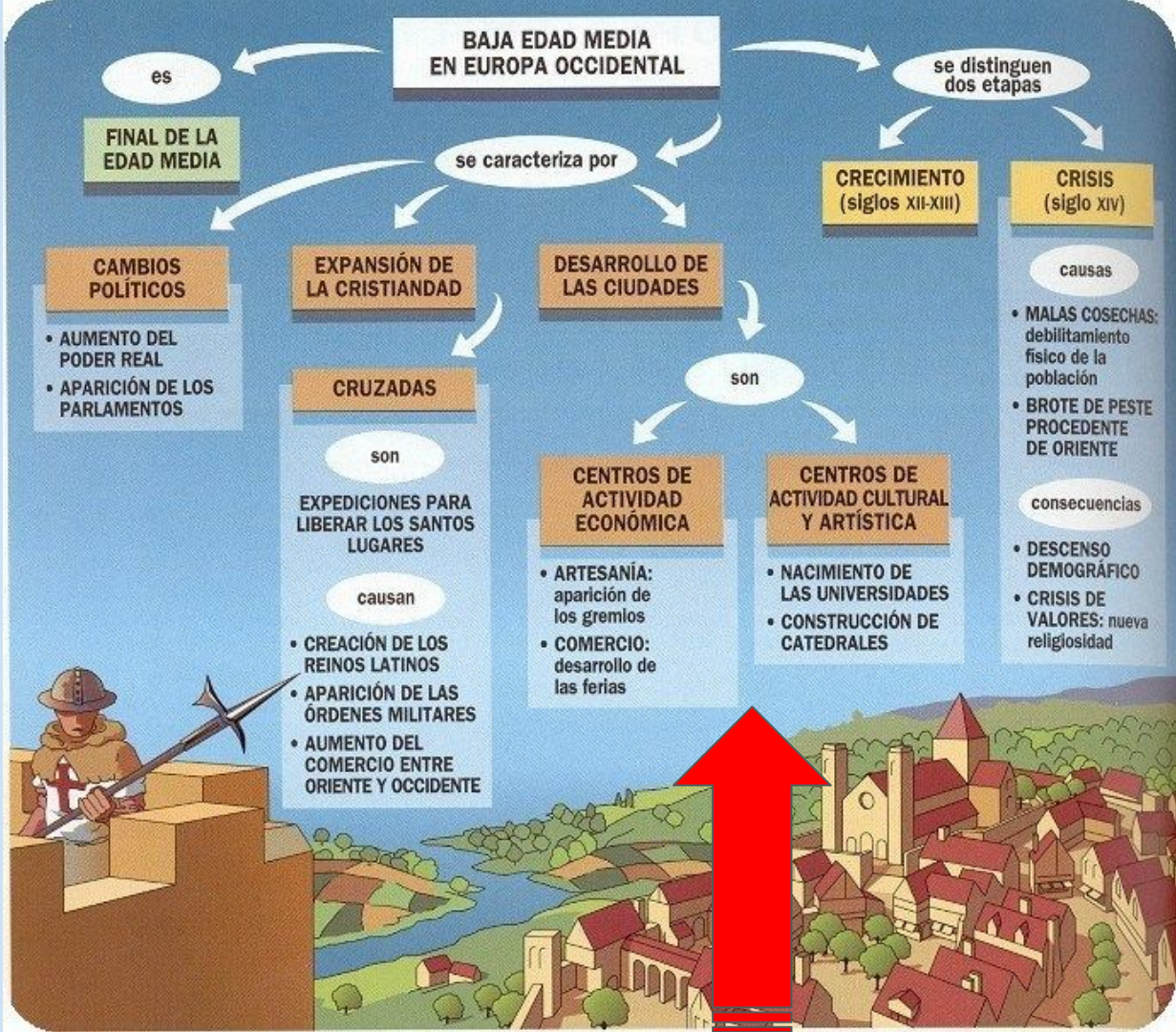

Una nova classe social es forma a l'Edat Mitjana

Fins s. X, les ciutats eren depriments

A partir s. XI, les modificacions tècniques fan **ressorgir el comerç**

El senyor, propietari de la ciutat, troba bé que els a**rtesans comencin a produïr**, a més de per aquest senyor feudal… per als altres…. es converteix així…..

la CIUTAT en…….CENTRE DE COMERÇ

Passa de fortalesa i es va convertint en un **MERCAT**!

Els burgesos són així una **nova classe pacífica i urbana**, a diferència de la guerrera i rural de la noblesa.

Així...

Els qui estaven **dominats pel senyor feudal**… (servents, colons…) **cada cop tenen més diners**… i pensen en limitar el poder al senyor.

Les **agrupacions de burgesos van tenint cada vegada més força**

Veient la pèrdua de poder del senyor feudal… es limita-regula la taxa econòmica a pagar-li (abans era aleatòria segons convenia).. El senyor feudal… ho ha d'acceptar… si vol mantenir el poder

Quan es guanyen diners, es compren terres al senyor feudal.

Això també implicarà una NOVA EDUCACIÓ!

Una educació nova a l'Edat Mitjana...

Aquest nou poder burgés i a la ciutat fa que **l'església porti a la polis l'ensenyança…. Catedrals… (s. XI)**

Si fins s. XI les escoles en monestirs ja eren adients, ara calia que les catedrals intervinguessin!

La **burgesia guanya terreny però no és gens revolucionària, i tampoc era antifeudal**, ja que somiava en tenir un lloc en aquest domini!

A partir del s. XI (i fins al XVIII)… va ascendint lentament la burgesia!

Aparició de les escoles catedralístiques

No es poden entendre sense el canvi que va aparèixer en el desenvolupament econòmic i cultural… i reformes de les ciutats…

Per a interns però també externs...

Els aprenents ocuparien tasques tècniques (administratius…), però inicialment no hi ha gaire sabers pel que fa als nous invents i necessitats...

Però aquestes escoles tenien un caràcter restrictiu, només **per classes ben acomodades**… fet pel qual… **les necessitats pel que fa a saviesa… es van desenvolupar per altres camins**… (gremis… els crea la burgesia)

I és que les escoles catedralístiques… ensenyaven sabers aïllats, eclestiàstics, i no el que realment es necessitava… per al comerç

Les escoles a les catedrals

S'organitzaven de manera semblant a les escoles monàstiques

Divisió entre escoles externes (per a laics) i internes (per als clergues).

L'estudi de la **teologia** era l'aspecte principal, i els aspectes d'instrucció general no tenien gaire rellevància

Però… la **BURGESIA EXIGIA INSTRUCCIÓ… MODERNA!**

Com a conseqüència, **el s. XI, és l'inici de la universitat** (algunes es formen dins les escoles catedralístiques, com la de París. D'altres, com la de Bolonya es formen a part… de tota manera, el cristianisme hi és present sempre!)

La Universitat de París és al s. XII al primera escola d'Europa pel que fa al nivell d'ensenyança

Les universitats…

La seva fundació significà un nou domini de la burgesia.

El poder que adquiriren els **gremis** de comerciants (en gran part religiosos també) fou el que desencadenà la creació de les universitats. De fet la paraula universitat (universitas) s'usava a l'Edat Mitjana per designar una assamblea corporativa qualsevol!

Així, algunes universitats, funcionaven una mica com a comunes intel·lectuals.

Per tant, les universitats inicialment eren REUNIONS LLIURES D'HOMES QUE VOLIEN CULTIVAR LES CIÈNCIES!

A vegades inclús els alumnes contractaven els mestres (alumnes tenien el poder)

Les universitats… (2)

Per tant, aquest interès té la seva arrel en el **comerç**….

Els burgesos a través del comerç veuen diferents maneres d'entendre el món… es crea així un interès per aprendre!

La burgesia necessitava i volia adquirir aquests coneixements… Es crea LA UNIVERSITAT.

Universitat de Bolonya (Itàlia) es funda aprox. 1088 (És la més antiga d'Europa i del món occidental)

Les universitats… (3)

També exigia als seus membres diverses proves i hi havia diversos graus / nivells

La universitat exigia un procés per al jove que implicava **diferents graus** -batxiller, llicenciat, mestre / doctor-... (últim grau: doctor)

A més, foren les primeres organitzacions lliberals!!!! Sovint els estudiants determinaven quan havien de començar les classes, quan havien de durar…

Els gremis establiren un procés, un conjunt de nivells, fins a poder arribar a ser mestre-treballador … i al màxim: doctor

Les universitats… (4)

El poder dels gremis fou molt rellevant.

Els gremis dictaminaven el què i el com s'havia d'ensenyar

Es podia arribar a castigar el mestre si ho feia malament segons el parer dels alumnes

Gremis: de carnissers, de tel·lers, ferradors, terrissaires…

Les universitats… (5)

La possibilitat de la **burgesia d'accedir a la universitat** va servir perquè aquest col·lectiu obtingués **beneficis que abans només podien disfrutar la noblesa i els clergues!**

Un dels privilegis que donà Alfons de Poitiers va ser, per exemple al s. XIII, l'accés dels fills de burgesos a les ordes religioses.

I gràcies a aquesta universitat, la **burgesia va poder anar accedint a la justícia i a l'element burocràtic de l'Estat**.

Tenir **un títol universitari equivalia quasi a estar al mateix nivell que la noblesa**. I fer-se doctor era vist com estar al mateix nivell dels nobles!

Les primeres universitats… (6)

Però l'església i els reis volien tenir a la universitat sota el seu control.

De tota manera -tot i que el cristianisme era generalitzat- les universitats sovint no depenien de les altes esferes de l'església ni dels reis

De la mateixa manera que a Atenes, la riquesa dels comerciants al s. V fes sorgir els sofistes; i al s. II a Roma, els rectors…. ara **les universitats medievals feren aparèixer els doctors**.

Amb el pas del temps, els **professors els pagava la ciutat i també els propis alumnes (gremis)**. A més, els professors donaven préstecs als alumnes i comerciaven amb llibres

Els alumnes de les universitats medievals

Eren els fills dels comerciants… tenien un **poder adquisitiu** significatiu.

Les **cerimònies** de finalització o l'entrada a les universitats implicaven un **alt cost econòmic**. A més per a entrar a la universitat, els estudiants antics feien burles i càstigs als iniciats (novatades)

Una mica semblant quan a Atenes s'accedia al cos dels savis. Hi havia un ritual, sovint de dolor, etc.

La burgesia...

La burgesia més rica… anava a la universitat

La petita burgesia… anava a les escoles de primària.

En general la **burgesia era poc revolucionària** i **convivia perfectament dins l'ideal feudal**… tot i que a poc a poc anava aconseguint petites victòries (com aconseguir per a tota la ciutat els drets només reconeguts al senyor feudal)

A partir **s. XIII**, es comença a exigir que **les ciutats paguin les escoles primàries.** Això anava contra el control de l'església sobre les escoles!!! (es va tardar dos segles en aconseguir-ho)... disputes **església-Estat (Inquisició…)**

Les escoles… (pas previ a la universitat)

Cada cop es tornaven més pràctiques (en comptes de llatí s'estudiava la llengua materna, geografia, història, càlcul, ciències naturals…)

Les **escoles no eren gratuïtes** ja que tot i que la ciutat pagués als mestres, els pagava tan poc que els alumnes pagaven el mestre segons la dificultat de la matèria.

Eren, per tant, **escoles per a privilegiats**. No eren per al poble!

Els **gremis** -sovint les creaven- mantenien **en secret tots els coneixements** (com també es feia en el seu moment a Atenes).

Així, tot i que les **escoles dels gremis del s. XIII**, tot i que suposaven un avenç en relació amb les monàstiques…. **no eren populars**.

Catedrals, gremis i societat

La **fi del s. XI i inicis XII és el moment en que l'església es troba amb les iniciatives de la ciutat**, que la qüestionen… i s'han d'adaptar als nous temps.

Les **catedrals** així no serveixen només **per al culte**, i han d'evolucionar als nous temps…

A poc a poc, la Catedral (amb fortes influències del gremis) serà "el **mercado, la bolsa de comercio… en ella se levantaban tablados para el teatro y para el baile**. En ella los profesores y estudiantes celebraban sus **asambleas**; y en ciertos días la ciudad entera discutía sus **negocios**" (Faure, 1912)

Petit resum...

La catedral s'oposa al vell concepte del monestir, i el burgès s'oposa als senyors feudals i cavallers… i apareix l'**escolàstica** (sabers relacionats amb Déu i el cristianisme).

L'escolàstica és el moviment teològic i filosòfic que s'ensenya a l'Edat Mitjana -també en part a les universitats medievals-, amb l'objectiu de comprendre la fe.

L'escolàstica va tenir un paper predominant del s. **XI al XV.**

Amb tot això, apareixerà la **Inquisició**, que pretén **mantenir la tradició que l'església (disputes Estat-església)** proposava i fer front a aquesta inculcació de cultura.

De tota manera, **una nova època arribava** i ningú la podia parar...l'època dels **invents**. L'erudició -qualitat d'una persona amb molts coneixements-... anà passant a tenir un caràcter LAIC!

S. XV… es deixarà enrere l'Edat Mitjana i s'entrarà en L'Humanisme…

El teocentrisme… passarà a l'antropocentrisme…(l'ésser humà serà el centre de l'Univers i no Déu)

Activitat 27

Les Universitats (documental)

Agafa les idees principals i fes un petit esquema

Fes un esquema del vídeo!

L’Edat Moderna

El Renaixement
(s. XV-s. XVIII)

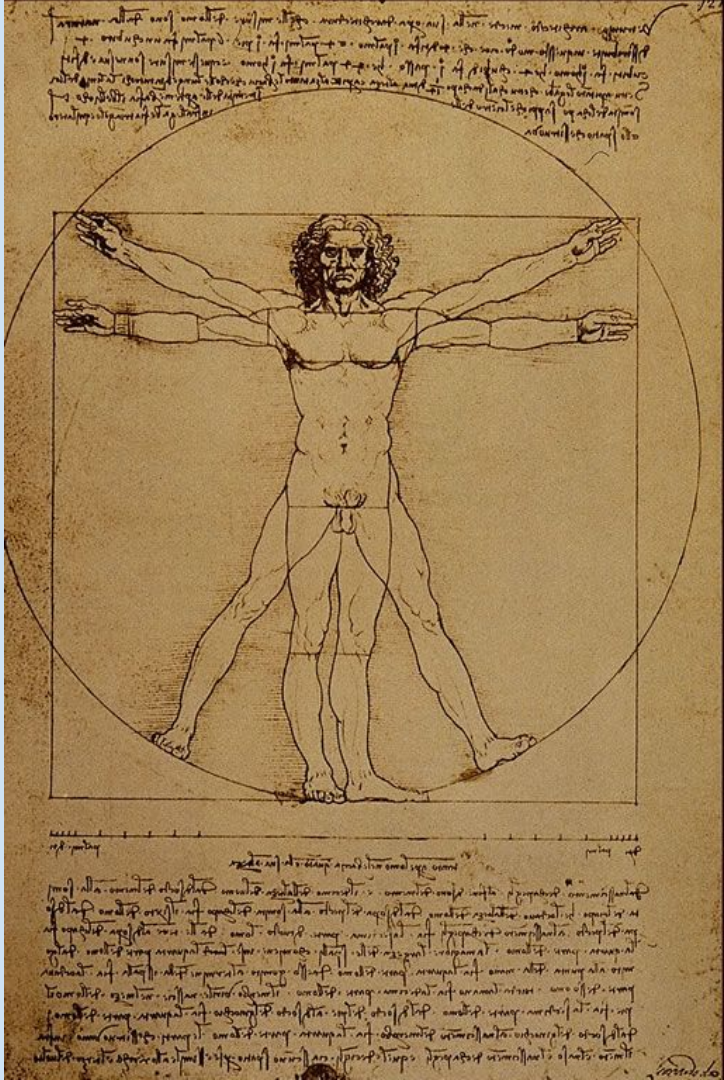

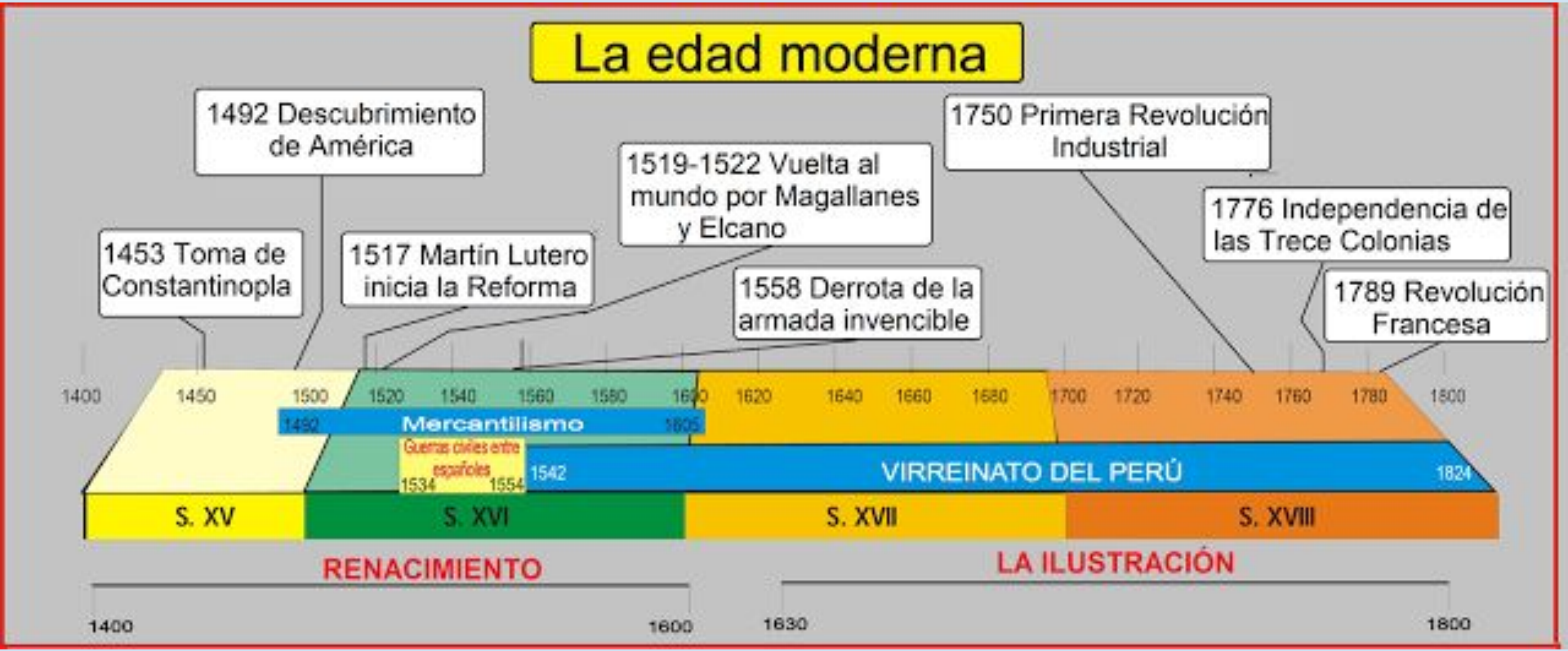

http://4.bp.blogspot.com/-CuoguWURK68/UDfodwJ-JrI/AAAAAAAAAuE/h-iWIDEDz0E/s1600/Edad+moderna.png

S’inicia a Florència...

Activitat 28: Leonardo da Vinci

Activitat per iniciar el Renaixement

https://docs.google.com/presentation/d/1k94YkAsm8AimivuhE5oHB7mX_3xDqRFg1oBoxtNZ1Ps/edit?usp=slides_web

Per investigar…

Pròxim dia…

http://www.historiacultural.com/2010/07/causas-del-renacimiento.html

https://luisamariaarias.files.wordpress.com/2011/10/hacialaedadmoderna.jpg

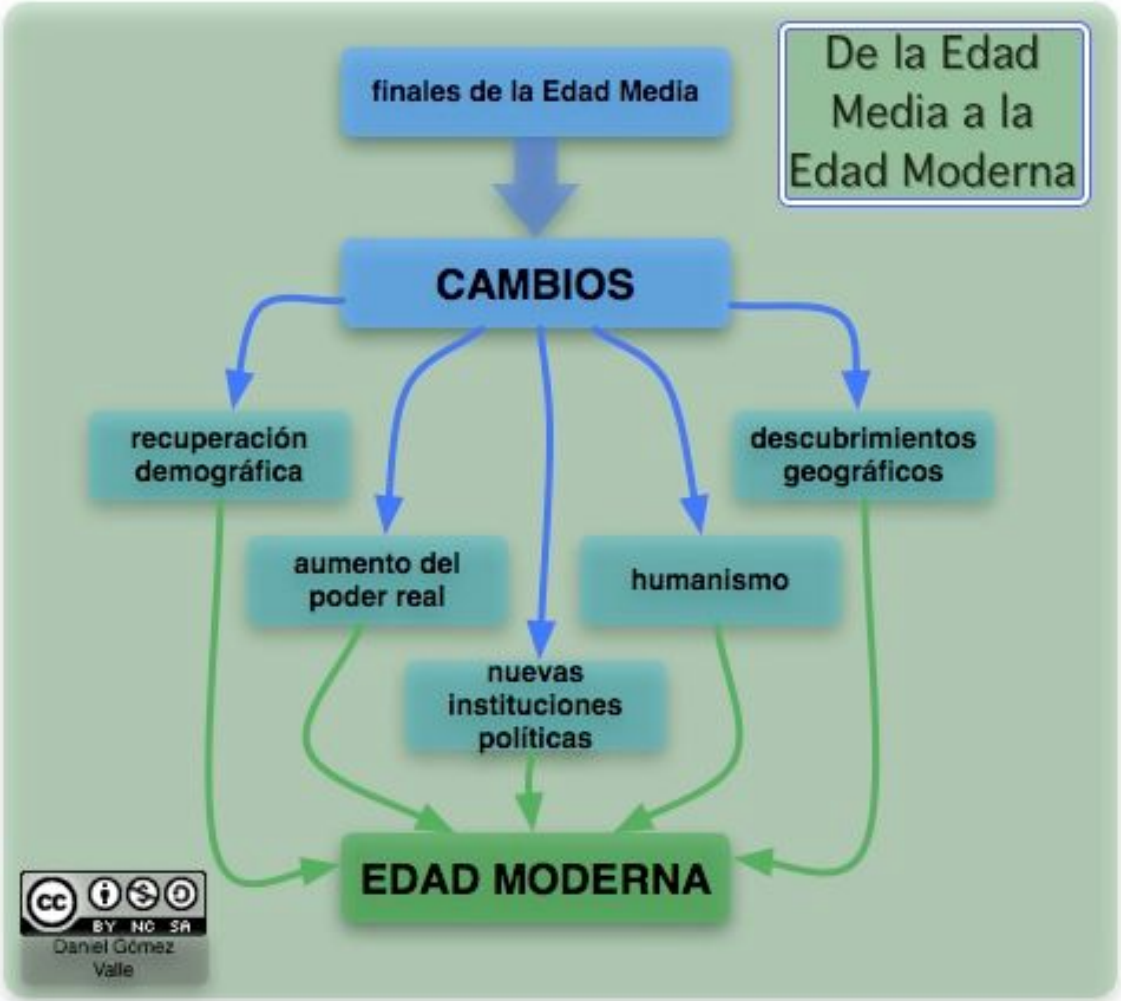

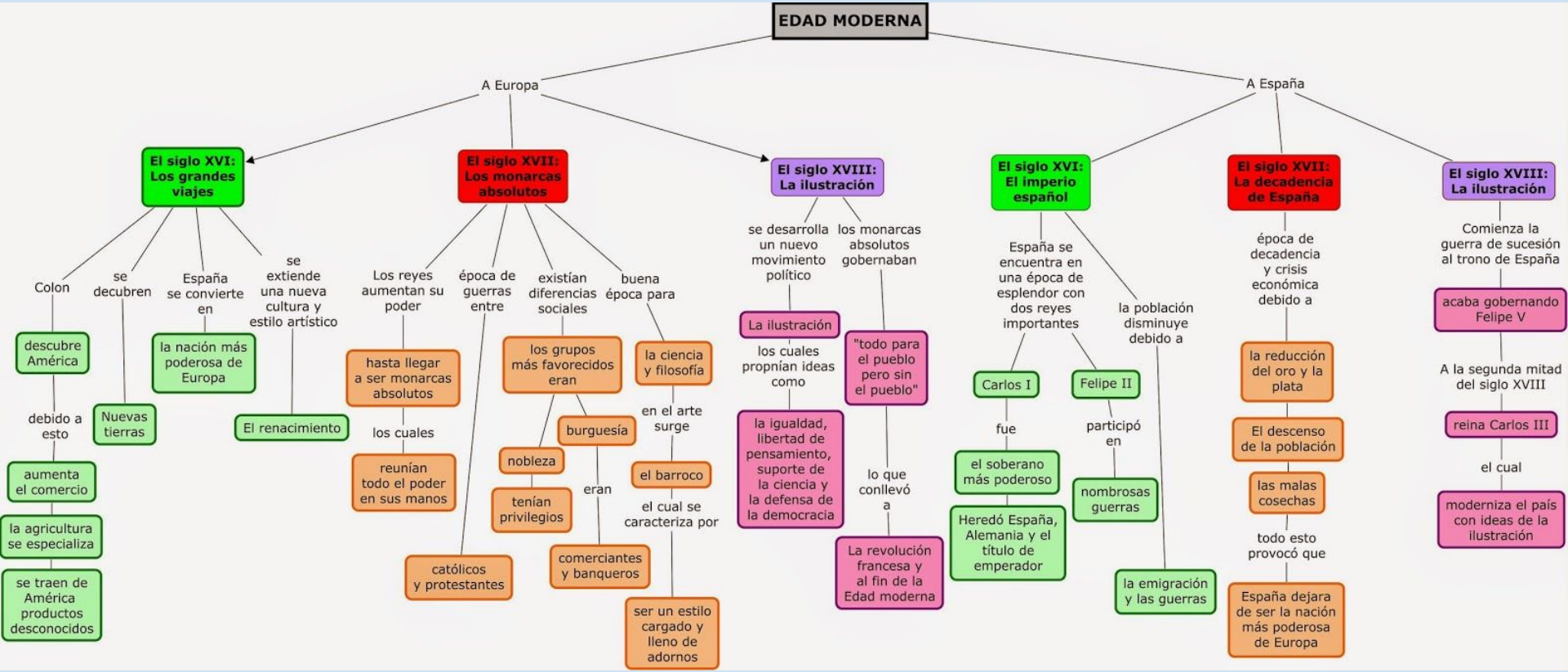

http://irisdiazencinar.blogspot.com.es/2014/04/tema-9-la-edad-moderna.html

http://conohismonuestrocoletierno.blogspot.com.es/p/apuntes.html

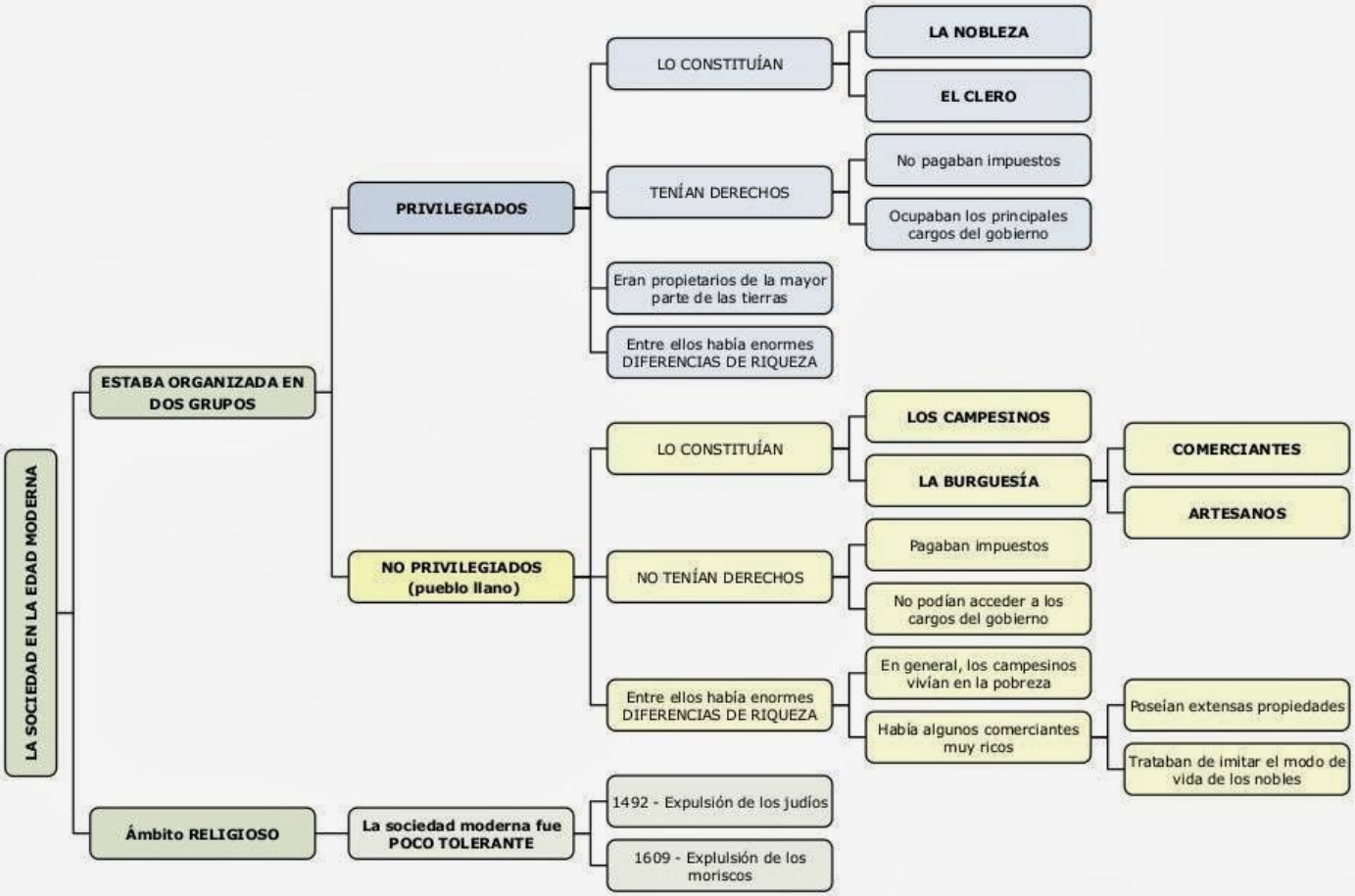

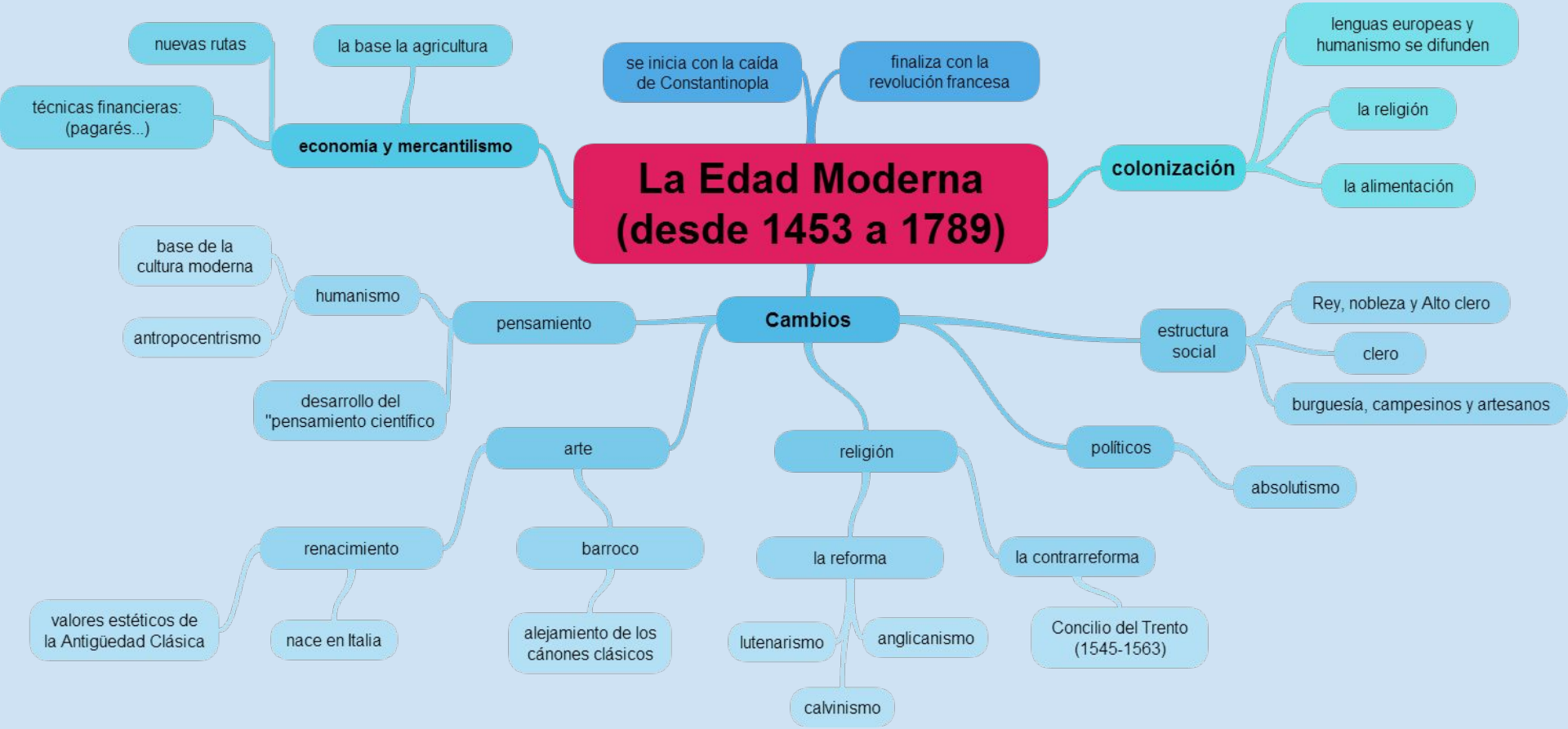

http://4.bp.blogspot.com/-RhSl9bd53g0/U4I-A9oibiI/AAAAAAAAAPY/DW4GZ5HJdSY/s1600/La+Edad+Moderna.png

A poc a poc...

La burgesia va guanyant poder, ja que el comerç i l'economia són els elements més importants (amb la invenció de la pòlvora, per exemple, calen indústries i diners)...

Els nobles van perden poder i finalment va desapareixent l'educació caballeresca

És la fi de L'HOME FEUDAL. Els burgesos li havien comprat terres, la pòlvora havia fet caure els seus castells, els vaixells mostraven nous móns… i només el comerç i la indústria podien assumir aquests reptes.

Inicis del Renaixement i l'humanisme. Florència

Florència és la principal mostra de la força que pren la burgesia

El feudalisme va desapareixent sorgeix el Renaixement -i el moviment intel·lectual de l'humanisme-.

Es valora la vida humana amb uns ideals com el món clàssic -es reactiva el coneixement i el progrés-.

L'individualisme i el culte a l'esforç prenen força

Comença a haver-hi interès per les arts, la política, les ciències…

Sigui com sigui, el Renaixement no eliminà els explotadors-explotats

Els humanistes desprecien els poble!, no hi ha cap voluntat tampoc per a l'educació popular

Renaixement i Humanisme (s. XV i XVI)

Els diversos pedagogs del Renaixement foren fills de burgesos rics

Hi ha una oposició contra el feudalisme teocràtic i el burgès comença a mirar l'antiguitat (Grècia). El Renaixement pretén helenitzar i s'oposa a l'església, l'escolàstica i a la noblesa.

Si la submissió era la virtut dominant del feudalisme, amb el Renaixement la personalitat, l'home són els seus elements que el defineixen.

Hi ha un culte a "l'home de negocis", com ja proposà Quintilià en el seu ideal llatí

Es pretén així al Renaixement formar homes de negocis, i també ciutadans cultes i diplomàtics hàbils

La burgesia renaixentista s'oposa a les tradicions del feudalisme catòlic.

El francès Rabelais (1483-1553) ja ho detalla a Gargantúa

Martí Luter (Alemanya,1483-1646) també està en una línia similar a Rabelais

Els humanistes proposaven un nou model sorgit del capitalisme comercial que naixia

Es critica l'antiga educació i se'n proposa una d'útil -com ja proposà Sòcrates-.

Montaigne, o els ja citats Rabelais i Martí Luter estan en aquesta línia.

Llegir i escriure passaren a ser fonamentals

L'educació cavalleresca ja no tenia utilitat, tampoc li servia la teologia ni la dialèctica

Es proposa una educació així amb una mirada comercial… el més important és el que és ÚTIL I PRÀCTIC!

“El estudiante no debe avergonzarse de entrar en tiendas y factorías y preguntar a los comerciantes y conocer los detalles de sus tareas” (Lluís Vives, 1911 39)

En l’àmbit educatiu...

Es va proposant una educació menys dura, amb major consideració per a la personalitat de l’educand, un ambient més clar i alegre.

La primera escola inaugurada pel primer pedagog del Renaixement fou al s. XV:

La casa gioiosa (o giocosa) de l’italià Vittorino da Feltre -pren molta importància l’educació física i també els jocs-

s. XVI al s. XVIII

Durant aquest temps -de l'humanisme a la Revolució- destaquen quatre concepcions pedagògiques:

-la que es basa en els interessos de la noblesa cortesana

-la utilitzada per a l'església feudal

-la que promociona la burgesia protestant

-la de la burgesia irreligiosa.

Vídeo Edat Moderna (10 min.)

https://www.youtube.com/watch?time_continue=505&v=jwJK62KJLt0

Del Renaixement i l'educació elitista...a la Reforma

L'educació al Renaixement era elitista, el seu cost -principalment a l'educació superior- era alt, s'ensenyava grec, hebreu i llatí -idiomes inaccessibles per a la classe baixa-.

Sorgeix així, La Reforma -amb Marí Luter (1483-1546) i també Munzer com a exponents del moviment-, dóna importància a l'idioma nacional, i segueix defensant el cristianisme.

Va aconseguir fidelitzar a la mitjana i petita burgesia, a més d'unir-s'hi les masses proletàries.

S'anava demanant més igualtat civil i social

La Reforma Protestant

Se segueix creient en Déu… tot i que es comença a qüestionar el poder de l'església... Els luxes excessius...compravenda de càrrecs eclesiàstics(inicia de la Reforma… Martí Luter… proposa una religió més íntima basada en la lectura de la Bíblia)

Aquesta Reforma comportà una Contrareforma promoguda… pels alts poders de l'església (Els Jesuïtes foren un element de la Contrareforma…promoguts pel Papa... educació rígida i valors cristians previs a la Reforma)

A Alemanya triomfen les idees de Martí Luter… (ex.: pintura els quadres ja no són tant religiosos… sinó de paisatges, natura…)

La Reforma Protestantista

Es proposa com a clau la instrucció elemental, l'educació popular

Martí Luter ja digué que "El millor tresor de la ciutat és tenir molts individus purs, intel·ligents, honrats, ben educats, perquè així poden recollir, preservar i utilitzar tot el que és bo" (Ponce, 2005, 118)

De tota manera, per a la classe baixa, l'interès principal -de les classes altes- fou difondre la lectura per al tractament de la religió. Les classes baixes eren despreciades i temudes.

No hi hagué cap instrument d'instrucció popular

Sí que s'educava a les classes acomodades -objectiu: educar per a la prosperitat dels negocis-

La Contrarreforma… s. XVI

Per oposar-se a Luter i el protestantisme, el papat de Roma cap 1521… proposa un moviment que comportarà la creació d'un model educatiu(jesuïtes Companyia de Jesús)

Contrarreforma...Per seguir mantenint el poder del Papa i fer forta l'església… amenaçada…

L’església feudal i la pedagogia… Contrarreforma

En l’àmbit pedagògic apareixen els jesuïtes (Companyia de Jesús) i proposen una educació amb un alt nivell de cultura

Ignacio de Loyola i altres la funden al 1540

Capten l’educació dels nobles i la burgesia acomodada, desprecien l’educació popular

Ocuparen càrrecs de consellers de grans senyors, directors espirituals de les grans dames, professors de nens distingits… fet que implicà l’honor de ser els capdavanters en l’ensenyança.

Els seus mestres eren els més preparats i l’ensenyança, la més estrictament dirigida

Jesuïtes

“Desde el deletreo hasta las representaciones teatrales…” van donar als seus alumnes la millor ensenyança compatible amb els interessos de l’església i del seu ordre (Ponce, 2005, 120)

Són els professor amb més bona fama, més que els professors de la Sorbona.

Els jesuïtes durant aquest s. XVI no havien encara elaborat el seu pla d’estudis.

Al 1599 publiquen el seu reglament d’estudis (*Ratio atque institutio studiorum societati iesu*), VIGENT FINS AVUI ALS COL·LEGIS JESUÏTES

El reglament pretén aconseguir subjectes col·laboradors, en les altes esferes, evitant la independència personal del nen...

Filosofia dels jesuïtes

Es detallava des de la manera d'aixecar els ulls, la manera de tenir les mans… tot estava reglamentat i discutit

La cultura intel·lectual era inculcada de manera que no portés a l'emancipació intel·lectual. Per això s'eliminen les disciplines històriques (a no ser que la variessin en favor de l'església) i científiques. Sí que ensenyaven ensenyança clàssica.

Els recursos de l'ensenyança eren un instrument de domini -van incidir principalment en la classe mitjana-

Des de finals s. XVI als inicis del XVIII la Companyia de Jesús va tenir l'hegemonia pedagògica que l'església havia buscat reconquerir.

La burgesia mitjana i petita veia que els jesuïtes els guanyaven tot el terreny

Ratio atque institutio studiorum societati iesu

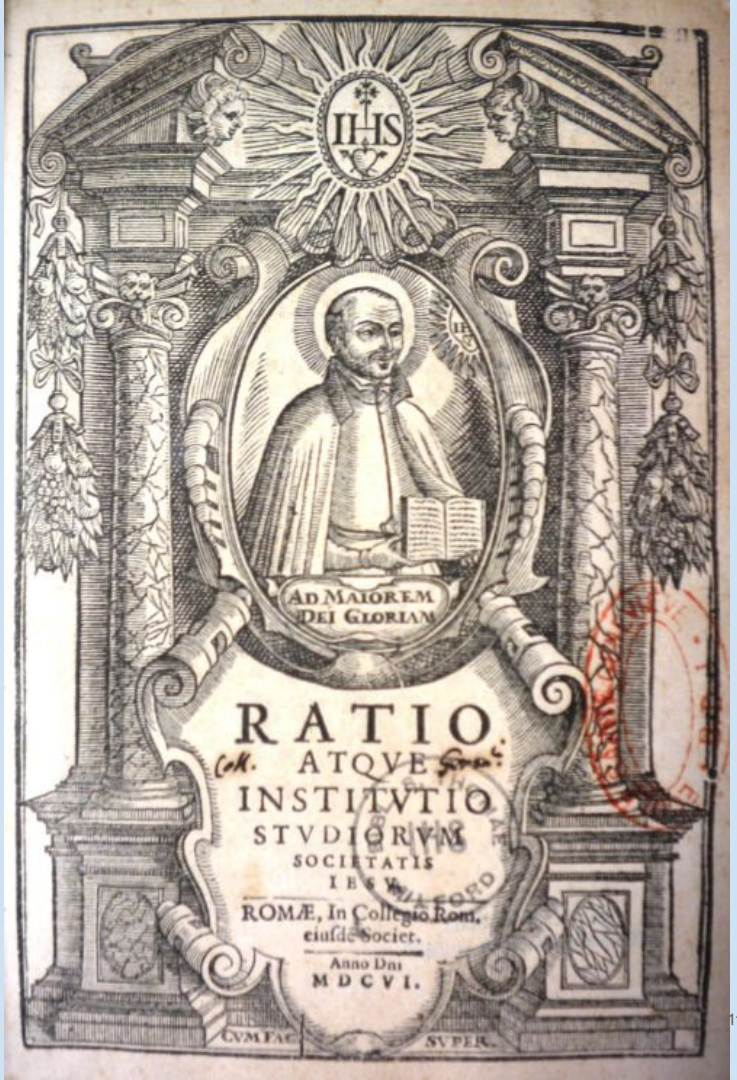

1f07c1fb4d6cb7757bee7f95/tumbl

L’església i les classes populars (Dèmia..ed. gratuïta)

Crea altres institucions… (Germans de les escoles cristianes, per exemple)... amb un model educatiu també basat en sotmetre i disciplinar… era obligat estar en silenci, era quasi prohibit parlar amb el professor, apareixien càstigs corporals significatius…

Al s. XVII, el catòlic Charles Démia, a Lyon, inicia l’ensenyança primaria gratuïta. Demana escoles gratuïtes pel poble -perquè l’església controli la poca instrucció que hi havia de les classes baixes-.

Succeeix a Lyon perquè hi ha una forta activitat industrial i mercantil i amb fortes revoltes obreres…

Démia vol recuperar la disciplina i la catequesi a les esglésies. Ensenyarà també a llegir i escriure, i treballs manuals.

Objectiu de l'església...

-Captar les classes dirigents

-Controlar la massa per tal d'aconseguir ràpidament la direcció dels obrers

Si a això li afegim els avenços tècnics, comercials, descubriment d'Amèrica… tenim l'explotació coordinada que hi hagué d'uns sobre els altres.

Marx ja digué que la missió històrica i la legitimació del capital se sustenta en la força productiva del treball. (Marx, *El Capital*. extret de Ponce, 2005, 124)

A partir s. XVI

La burgesia comença a reunir treballadors… es va passant de la cooperació simple, a la manufactura i després a la gran indústria

Bacon (1561-1626), Descartes (1596-1650), Pascal (1623-1662)... són una mostra d'aquest domini significatiu de la natura i d'una nova cultura…

Però les escoles dels burgesos seguien ensenyant de manera antiga… ex.: anatomia sense disseccions, física sense experiments…

Bacon ja digués que El poder augmenta amb els coneixements!

Comenius (1592-1671), en el terreny educatiu escriu: *Didàctica Magna*.

Comenius i la seva *Didàctica Magna* (1657)

Ponce (2005) ja exposa que el capítol XIX es titula: Bases para fundar la rapidez de la enseñanza con **ahorro de tiempo** y de fatiga!

El temps ara esdevé un valor!

A l'antiguitat quan es disposava de temps d'oci i no hi havia competència significativa… no tenia gaire valor el temps.

Els protestants -religió burgesa per excel·lència- el primer que fan és eliminar moltes festivitats del catolicisme medieval, per augmentar els dies de treball.

Comenius...

A més de l'estalvi de temps, la nova educació demanava ensenyar també SÒLIDAMENT.

Proposa Comenius aprendre a partir de la natura -i no de la teoria dels llibres-

Va en una línia similar a Locke i Descartes quan diu aquest últim que en comptes de la filosofia especulativa de les escoles… cal ensenyar filosofia pràctica. Locke de manera similar parla sobre la inutilitat d'estudiar llatí.

"Només fent es pot aprendre a fer"

Comenius a *Orbe Pictus* (1658) -llibre per a les escoles- inclou com a novetat figures! i fins als s. XVIII fou l'obra més admirada entre els llibres infantils!

Orbis Pictus

JOH. AMOS COMMENII,

ORBIS SENSUALIUM PICTUS.

Hoc est,

Omnium fundamentalium in Mundo Rerum & in Vitâ Actionum Pictura & Nomenclatura.

Die sichtbare Welt / Das ist / Aller vornemsten Welt-Dinge und Lebens-Verrichtungen Vorbildung und Benahmung.

NORIBERGÆ, Typis & Sumptibus MICHAELIS ENDTERI. Anno Salutis cIↃ IↃ CLVIII.

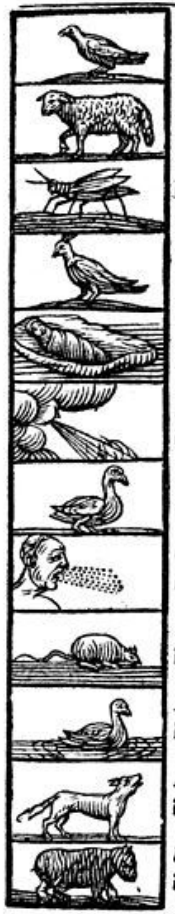

Cornix cornicatur. die Krähe krechzet.	*á á*	Aa
Agnus balat. das Schaf blöcket.	*bé é é*	Bb
Cicáda stridet. der Heuschreck zitschert.	*ci ci*	Cc
Upupa, dicit der Widhöpf / ruft	*dù du*	Dd
Infans éjulat. das Kind weinert.	*é é é*	Ee
Ventus flat. der Wind wehet.	*fi fi*	Ff
Anser gingrit. die Gans gackert.	*ga ga*	Gg
Os halat. der Mund hauchet.	*háh háh*	Hh
Mus mintrit. die Maus pfipfert.	*íi i*	Ii
Anas tetrinnit. die Ente schnackert.	*kha kha*	Kk
Lupus úlulat. der Wolff heulet.	*lu ulu*	Ll
Ursus múrmurat. der Beer brummet.	*mum mum*	Mm

CXLIX.

Providentia Dei. Die Vorsehung Gottes.

Humanæ Sortes, non tribuendæ sunt Fortunæ, aut Casui, aut Siderum Influxui, (*Cometæ* 1 quidem solent nihil boni portendere) sed providoque *Dei Oculo* 2 & ejusdem *Manui rectrici*; 3

Das Menschliche Glück ist nit zu zuschreiben (wesen / dem Glück / oder dem Zufall / oder den Stern-Einflüssen / (zwar die Schwantzsterne [Cometen] 1 pflegen nichts guts anzudeuten) sondern Gottes allsehenden und dessen (dem Aug 7 allregirender Hand; 3 etiam

Locke… *Pensaments sobre educació* (1693)

Reflexiona sobra l'educació i parla del concepte de gentleman.

També de llegir els llibres… només els necessaris.

Es busca una noblesa -que perd el poder- ben aburgesada. La distància entre nobles i burgesos disminueix…

Pensaments sobre Educació (Locke, 1693)

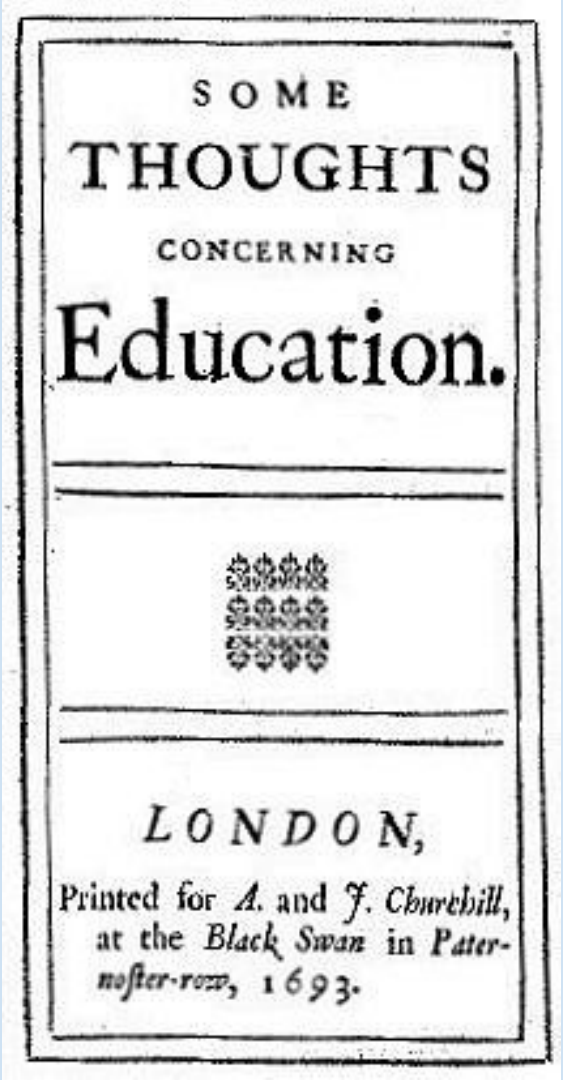
SOME
THOUGHTS
CONCERNING
Education.

LONDON,
Printed for A. and J. Churchill, at the Black Swan in Paternoster-row, 1693.

En resum...

Després de tants segles de limitacions feudals als ciutadans, la burgesia afirma els drets de l'individu.

Es busca llibertat absoluta per comerciar, contractar, viatjar, pensar…

La burgesia prometia un home alliberat… com ja mostrà Rousseau a l'*Emili*

L’educació de l’home burgès….

De la revolució al s. XIX….XX...

Això per a un altre curs…

Moltes gràcies!

Jordi Brasó